VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ TƯ

15.4.2026 (28.2 Bính Ngọ)

Số 45 (4336)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc

[3]

HỘI NGHỊ VÙNG VIỆT NAM 2026 - TPO:

Nâng tầm vị thế, mở rộng hợp tác

(VH). Ngày 14.4, tại tỉnh Tây Ninh diễn ra Hội nghị vùng Việt Nam năm 2026 của Tổ chức Xúc tiến Du lịch các Thành phố Toàn cầu (TPO) nhằm tăng cường trao đổi chính sách thực chất giữa các thành phố thành viên, mở rộng cơ hội hợp tác giữa các bên liên quan và thúc đẩy liên kết kinh doanh du lịch thiết thực. [6]

Khu du lịch núi Bà Đen (Tây Ninh) luôn là điểm đến hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài nước Ảnh: T.LINH

Quý II.2026, đưa cơ sở 2 các bệnh viện Bạch Mai và Việt Đức vào hoạt động

[2]

Kỳ quan "bước ra" từ trang sách

[10]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Hành động đến cùng

● **NGUYỄN ANH VŨ**

Trong tiến trình phát triển của đất nước, mỗi kỳ Đại hội Đảng không chỉ mở ra tầm nhìn chiến lược mà còn đặt ra một yêu cầu có tính quyết định: Làm thế nào để những định hướng lớn nhanh chóng đi vào cuộc sống, trở thành những kết quả cụ thể mà nhân dân có thể cảm nhận, thụ hưởng.

Trao đổi của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm với Báo Quân đội nhân dân *ngày 12.4.2026 vừa qua đã khẳng định rõ một tinh thần xuyên suốt: Biến quyết sách thành kết quả, triệt tiêu "độ trễ" nghị quyết, chuyển mạnh từ "nói" sang "làm", và làm đến cùng, làm có hiệu quả.*

(Xem tiếp trang 2)

TIẾP BÀI *CẦN TIẾP CẬN QUY HOẠCH THEO HƯỚNG TÍCH HỢP* ĐỂ BẢO VỆ DI TÍCH KHẢO CỔ VĂN HÓA SA HUỲNH:

Nghiên cứu thêm phương án hướng tuyến để tránh di tích

[5]

Kiến tạo văn hóa số: Trách nhiệm không của riêng ai

[8]

SẼ LẮP DỰNG LƯỚI THÉP Ở CẦU BẾN THỦY 1:

Ngăn những bước chân qua lằn ranh sinh tử

[4]

Quý II.2026, đưa cơ sở 2 các bệnh viện Bạch Mai và Việt Đức vào hoạt động

Sáng qua 14.4, Thủ tướng Lê Minh Hưng chủ trì cuộc làm việc giữa lãnh đạo Chính phủ với Bộ Y tế và các Bộ, ngành liên quan về tình hình triển khai các nhiệm vụ được giao của Bộ Y tế và một số đề xuất, kiến nghị trong công tác y tế, bảo vệ và chăm sóc sức khỏe nhân dân; đặc biệt là việc xử lý các tồn đọng liên quan hai dự án xây dựng cơ sở 2 của Bệnh viện Bạch Mai và cơ sở 2 Bệnh viện Việt Đức tại tỉnh Ninh Bình.

Sau khi nghe báo cáo, các ý kiến phát biểu của các Bộ, cơ quan và của các Phó Thủ tướng Chính phủ, kết luận cuộc họp, Thủ tướng Lê Minh Hưng nêu rõ, Chính phủ đang quyết liệt, tập trung chỉ đạo giải quyết dứt điểm những vấn đề, dự án tồn đọng kéo dài, quyết tâm xử lý, tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc, trong đó có những nội dung thuộc lĩnh vực quản lý của Bộ Y tế. Nhấn mạnh tinh thần làm việc theo chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm là nhiệm vụ rất rõ, có thời hạn, có đầu mối, đo lường bằng kết quả cụ thể, Thủ tướng Lê Minh Hưng giao các Phó Thủ tướng phụ trách lĩnh vực trực tiếp chỉ đạo, làm việc với các Bộ, ngành liên quan để tháo gỡ, xử lý dứt điểm các tồn tại, vướng mắc.

Chỉ rõ, tại các dự án xây dựng cơ sở 2 của hai bệnh viện, các vướng mắc còn lại chủ yếu về công tác phối hợp, thuộc thẩm quyền của Bộ Y tế và các Bộ liên quan, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các Bộ: Y tế, Xây dựng, Quốc phòng, Công an theo chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền chỉ đạo các cơ quan liên quan tập trung huy động tối đa nguồn lực, thực hiện đồng bộ, quyết liệt, hiệu quả để khẩn trương xử lý dứt điểm các tồn tại, vướng mắc, hoàn thiện các hồ sơ trong thi công, nghiệm thu phòng cháy, chữa cháy, cấp phép môi trường và hoàn thành các công việc còn lại, dứt khoát đưa 2 bệnh viện đi vào hoạt động trong quý II.2026 theo đúng chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm. Bộ Y tế chủ trì, phối hợp với các Bộ, cơ quan liên quan khẩn trương hoàn thiện cơ chế, chính sách đặc thù để vận hành hoạt động của 2 bệnh viện, hoàn thành chậm nhất trong tháng 4.2026...

L.S

Hành động...

(Tiếp theo trang 1)

Thông điệp ấy không chỉ mang tính chỉ đạo điều hành, mà còn là sự định hình lại chuẩn mực hành động của toàn hệ thống chính trị trong giai đoạn phát triển mới, nơi hành động không còn là lựa chọn mà trở thành mệnh lệnh.

Lịch sử cách mạng Việt Nam đã nhiều lần chứng minh, mỗi bước phát triển đều gắn với những thời điểm mà chủ trương đúng được chuyển hóa thành hành động quyết liệt, đồng bộ và sáng tạo. Ngược lại, khi khoảng cách giữa nghị quyết và thực tiễn bị kéo dài, khi những quyết sách lớn không được thực thi đến nơi đến chốn, thì chính khoảng cách ấy trở thành lực cản vô hình, làm suy giảm hiệu lực lãnh đạo và bào mòn niềm tin xã hội. Nhận diện "độ trễ" của nghị quyết vì vậy không chỉ là nhìn vào tiến độ triển khai, mà còn là nhìn vào khoảng cách giữa kỳ vọng của nhân dân với kết quả đạt được trong thực tế. Một nghị quyết dù đúng đắn đến đâu, nếu không được triển khai kịp thời, đồng bộ và hiệu quả, thì giá trị của nó cũng sẽ giảm dần theo thời gian.

Điều đáng chú ý trong chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước lần này là sự nhìn nhận rất thẳng thắn: Điểm nghẽn lớn hiện nay không nằm ở chỗ thiếu chủ trương, mà nằm ở năng lực tổ chức thực hiện. Đây không chỉ là một nhận định mang tính thực tiễn, mà còn là một sự tự soi chiếu cần thiết, thể hiện bản lĩnh của một Đảng cầm quyền dám nhìn thẳng vào những hạn chế của mình để đổi mới. "Độ trễ" không đơn thuần đến từ quy trình hay thủ tục, mà sâu xa hơn, bắt nguồn từ tâm lý e dè, sợ trách nhiệm, từ thói quen làm việc theo lối cũ, từ tư duy an toàn, ngại va chạm trong một bộ phận cán bộ. Khi mỗi quyết định đều bị cân nhắc quá mức vì sợ sai; khi công việc bị đùn đẩy qua nhiều tầng nấc; khi trách nhiệm không được xác định rõ ràng; thì nghị quyết dù đúng cũng khó có thể chuyển hóa thành kết quả cụ thể.

Chính vì vậy, yêu cầu chuyển mạnh từ "nói" sang "làm" không chỉ là thay đổi cách làm việc, mà là thay đổi một trạng thái tâm lý, một nếp nghĩ đã tồn tại dai dẳng. Làm ngay, làm đúng, làm quyết liệt, làm đến cùng, đó phải trở thành kỷ luật hành động, chứ không dừng lại ở khẩu hiệu. Ở đây, chống hình thức cần được hiểu theo nghĩa đầy đủ và sâu sắc hơn. Hình thức không chỉ là những biểu hiện bề ngoài như báo cáo dài, hội họp nhiều, mà còn là một kiểu "hoàn thành nhiệm vụ trên giấy", nơi kết quả được đo bằng văn bản thay vì bằng tác động thực tế. Khi thành tích được tính bằng số lượng văn bản, số cuộc họp, số chỉ tiêu hình thức, thì bản chất của công việc rất dễ bị che khuất.

Do đó, việc thay đổi thước đo đánh giá có ý nghĩa như một cuộc "chỉnh chuẩn" trong quản trị. Khi đánh giá không còn dựa vào quy trình mà dựa vào kết quả; khi hiệu quả xã hội, mức độ hài lòng của người dân và doanh nghiệp trở thành tiêu chí trung tâm; thì chủ nghĩa hình thức sẽ dần bị loại bỏ. Đây chính là bước chuyển từ một nền hành chính nặng về thủ tục sang một nền quản trị hướng đến kết quả, từ "làm cho xong" sang "làm cho ra sản phẩm", từ "đúng quy trình" sang "đúng mục tiêu phát triển".

Tuy nhiên, để biến tinh thần ấy thành hiện thực, không thể chỉ dừng ở việc kêu gọi ý chí, mà phải bắt đầu từ những thay đổi căn bản trong phương thức lãnh đạo và tổ chức thực hiện. Điểm cốt lõi là chuyển từ tư duy quản lý sang tư duy kiến tạo phát triển. Trong cách tiếp cận mới, Nhà nước và hệ thống chính trị không chỉ là chủ thể quản lý, mà còn là lực lượng tạo lập môi trường, tháo gỡ rào cản, khơi thông nguồn lực, thúc đẩy sáng tạo. Điều này thể hiện qua yêu cầu hoàn thiện thể chế, rà soát, sửa đổi những quy định còn bất cập, chuyển mạnh từ tiền kiểm sang hậu kiểm, từ "xin - cho" sang "phục vụ", từ kiểm soát cứng nhắc sang quản trị linh hoạt nhưng hiệu quả.

Những điều chỉnh về tổ chức trong một số lĩnh vực chiến lược, đặc biệt là lĩnh vực tư tưởng, truyền thông và khoa học, cũng cho thấy một bước đi quan trọng trong việc nâng cao hiệu lực lãnh đạo trực tiếp, thường xuyên của Trung ương. Đây không chỉ là sự sắp xếp về mặt tổ chức, mà còn là sự điều chỉnh phương thức lãnh đạo theo hướng tinh gọn, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu của giai đoạn phát triển mới.

Dẫu vậy, thể chế dù hoàn thiện đến đâu cũng chỉ là điều kiện cần. Điều kiện đủ vẫn nằm ở con người, ở đội ngũ cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu. Yêu cầu đặt ra hiện nay không chỉ là có phẩm chất và năng lực, mà phải có bản lĩnh thực thi. Bản lĩnh ấy thể hiện ở khả năng dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm; ở tinh thần không né tránh khó khăn, không đùn đẩy công việc; ở ý chí theo đuổi mục tiêu đến cùng, không bỏ dở giữa chừng. Một cán bộ giỏi không chỉ là người tham mưu tốt, mà phải là người tổ chức thực hiện hiệu quả, tạo ra kết quả cụ thể.

Nguyên tắc "6 rõ": Rõ người, rõ việc, rõ thời gian, rõ trách nhiệm, rõ thẩm quyền, rõ kết quả, vì vậy không chỉ là một công cụ quản lý, mà là cách thiết lập lại trật tự trách nhiệm trong bộ máy. Khi mỗi việc đều có người chịu trách nhiệm cụ thể, khi mọi kết quả đều được đo đếm rõ ràng, thì sẽ không còn chỗ cho sự mơ hồ hay né tránh. Trách nhiệm được cá thể hóa cũng đồng nghĩa với việc danh dự được gắn chặt với kết quả công việc.

Đi liền với trách nhiệm là kỷ luật. Một nền quản trị hiện đại không thể thiếu kỷ luật, kỷ cương. Nhưng kỷ luật ở đây không phải là sự ràng buộc cứng nhắc, mà là khuôn khổ để hành động hiệu quả hơn. Khi kỷ luật được thực thi nghiêm túc, mọi hoạt động sẽ đi vào nền nếp, mọi quyết định sẽ có cơ sở rõ ràng, mọi sai phạm sẽ được ngăn chặn kịp thời. Đồng thời, việc bảo vệ những người dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm cũng là điều kiện để tạo ra không gian đổi mới sáng tạo, tránh tình trạng "sợ sai" dẫn đến "không làm".

Trong toàn bộ quá trình ấy, công tác chính trị, tư tưởng giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Khi triển khai nhiều chủ trương lớn cùng lúc, với mức độ cải cách sâu rộng, nếu không giữ vững nền tảng tư tưởng, không tạo được sự thống nhất cao trong Đảng và đồng thuận trong xã hội, thì những chủ trương đúng cũng khó đạt được kết quả như mong muốn. Công tác tư tưởng vì vậy phải thực sự đi trước, mở đường, không dừng ở việc quán triệt nghị quyết, mà phải chuyển hóa thành niềm tin, thành động lực hành động trong mỗi cán bộ, đảng viên và trong toàn xã hội.

Hành động chỉ có ý nghĩa khi được duy trì đến cùng và được kiểm soát chặt chẽ. Nếu không có cơ chế kiểm tra, giám sát hiệu quả, thì những quyết tâm ban đầu rất dễ bị suy giảm theo thời gian. Việc xác định kiểm tra, giám sát là một phương thức lãnh đạo, chứ không phải là khâu "hậu kiểm", cho thấy một bước tiến quan trọng trong nhận thức và thực tiễn. Kiểm tra để phòng ngừa từ sớm, từ xa; giám sát để phát hiện và điều chỉnh kịp thời; kỷ luật để siết chặt trách nhiệm - đó là một chu trình khép kín bảo đảm cho mọi chủ trương được thực hiện nghiêm túc, hiệu quả.

Đặc biệt, việc lãnh đạo cấp cao trực tiếp tham gia các hoạt động kiểm tra, giám sát không chỉ mang ý nghĩa tổ chức, mà còn là sự nêu gương. Khi người đứng đầu trực tiếp kiểm tra, trực tiếp chỉ đạo, trực tiếp chịu trách nhiệm về kết quả, thì thông điệp về hành động và trách nhiệm sẽ lan tỏa mạnh mẽ trong toàn hệ thống. Khi kiểm tra gắn với tháo gỡ khó khăn, khi giám sát đi cùng với thúc đẩy hành động, thì kỷ luật không còn là áp lực, mà trở thành động lực.

Cuối cùng, mọi nỗ lực đều hướng tới một mục tiêu cao nhất: Nâng cao đời sống của nhân dân, củng cố niềm tin xã hội. Nghị quyết chỉ thực sự đi vào cuộc sống khi nó tạo ra những chuyển biến cụ thể, khi người dân cảm nhận được những thay đổi tích cực trong đời sống hằng ngày. Khi đó, nghị quyết không còn là những dòng chữ trên giấy, mà trở thành hiện thực sống động.

Những chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm không chỉ nhằm triển khai, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng mà còn định hình một chuẩn mực mới trong lãnh đạo và quản trị. Ở đó, hành động là trung tâm, kỷ luật là nền tảng, trách nhiệm là danh dự. Khi tinh thần "nói là làm, làm đến cùng, làm có hiệu quả" trở thành chuẩn mực chung, khi mỗi cấp, mỗi ngành đều hành động với quyết tâm cao nhất thì "độ trễ" sẽ bị triệt tiêu, nghị quyết sẽ nhanh chóng đi vào cuộc sống, và niềm tin của nhân dân sẽ tiếp tục được bồi đắp vững chắc bằng chính những kết quả cụ thể, thiết thực và bền vững. ■

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc

Sáng qua 14.4, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã đến thủ đô Bắc Kinh bắt đầu chuyến thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc từ ngày 14-17.4.

Lễ đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm cùng phu nhân tại Sân bay quốc tế Bắc Kinh **Ảnh: TTXVN**

Nhận lời mời của Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc, Chủ tịch nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa Tập Cận Bình và phu nhân, sáng 14.4, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã đến thủ đô Bắc Kinh bắt đầu chuyến thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc.

Đúng 9h18 ngày 14.4 (giờ địa phương), chuyên cơ chở Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã hạ cánh xuống Sân bay quốc tế Bắc Kinh. Đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam tại Sân bay quốc tế Bắc Kinh có Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Bắc Kinh Doãn Lực; Ủy viên Trung ương Đảng, Trưởng ban Liên lạc đối ngoại Trung ương, Đảng Cộng sản Trung Quốc Lưu Hải Tinh; Đại sứ Trung Quốc tại Việt Nam Hà Vĩ và phu nhân; Đại sứ Việt Nam tại Trung Quốc Phạm Thanh Bình và phu nhân; đông đảo cán bộ Đại sứ quán Việt Nam tại Trung Quốc; đại diện cộng đồng và lưu học sinh Việt Nam tại Trung Quốc.

Đồng chí Doãn Lực, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Bắc Kinh đón Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân tại chân cầu thang máy bay. Tiếp đó, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân di chuyển dọc thảm đỏ, lần lượt bắt tay quan chức Trung Quốc và cán bộ phía Việt Nam, vẫy chào đại diện cộng đồng và sinh viên Việt Nam tại Trung Quốc. Chuyến thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc lần này của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đánh dấu một khởi đầu mới trong quan hệ song phương khi cả hai nước đều bước vào giai đoạn phát triển mới: Việt Nam bước vào kỷ nguyên phát triển mới sau thành công rất tốt đẹp của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng, Trung Quốc khởi đầu triển khai Quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm lần thứ 15.

Chuyến thăm là dịp rất quan trọng để nâng tầm gắn kết chiến lược và xác lập tầm cao mới cho quan hệ hai Đảng, hai nước. Lãnh đạo cao nhất của hai Đảng, hai nước sẽ cùng xác định những định hướng mới, đột phá mới trong hợp tác kinh tế - thương mại, đầu tư và du lịch, hợp tác chuỗi cung ứng, chuỗi sản xuất, giáo dục đào tạo, khoa học công nghệ, nỗ lực cùng hiện thực hóa mục tiêu, khát vọng phát triển của mỗi nước.

Trong chương trình chuyến thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc, chiều cùng ngày, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đến khảo sát tại Khu khởi động của khu mới Hùng An, tỉnh Hà Bắc.

P.V

Khơi thông nguồn lực, hoàn thiện cơ chế đột phá phát triển văn hóa

Tiếp tục phiên họp thứ nhất, sáng 14.4, dưới sự điều hành của Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã cho ý kiến về dự thảo Nghị quyết của Quốc hội liên quan đến một số cơ chế, chính sách đột phá phát triển văn hóa Việt Nam. Nhiều nội dung được thảo luận theo hướng hoàn thiện chính sách, tạo động lực mạnh mẽ để thu hút nguồn lực đầu tư cho lĩnh vực này.

Toàn cảnh phiên họp

Tại phiên họp, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Trịnh Thị Thủy trình bày tóm tắt Tờ trình dự thảo Nghị quyết; Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội Đặng Xuân Phương trình bày Báo cáo thẩm tra. Kết luận phiên họp, Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh cho biết, Ủy ban Thường vụ Quốc hội cơ bản tán thành với các nhóm chính sách được đề xuất. Tuy nhiên, cơ quan soạn thảo cần tiếp tục rà soát kỹ lưỡng, cụ thể hóa đầy đủ các yêu cầu của Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam.

Ủy ban Thường vụ Quốc hội cũng đề nghị Ban soạn thảo nghiên cứu để các cơ chế, chính sách đột phá, đặc thù được thiết kế cụ thể, mạnh mẽ hơn. Đáng chú ý, cần bổ sung quy định giao Chính phủ, địa phương và các đơn vị sự nghiệp thí điểm những cơ chế, chính sách mới chưa được đề cập, nhằm tạo không gian cho sự sáng tạo trong thực tiễn, yếu tố được đánh giá là khó có thể dự lường đầy đủ. Đối với các công trình, dự án trọng điểm về văn hóa, thể thao, Ủy ban Thường vụ Quốc hội thống nhất áp dụng cơ chế đặc thù đối với các dự án lớn thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035. Các chính sách này bao gồm ưu đãi về đất đai; tăng cường phân cấp, phân quyền trong cấp phép; cơ chế lựa chọn nhà đầu tư và điều chỉnh quy hoạch, qua đó tháo gỡ vướng mắc, đẩy nhanh tiến độ và nâng cao hiệu quả triển khai.

Liên quan đến thu hút nguồn lực đầu tư, Ủy ban Thường vụ Quốc hội nhấn mạnh cần tiếp cận theo hướng coi việc huy động đầu tư xã hội trong lĩnh vực văn hóa là yếu tố quan trọng. Trên cơ sở đó, cần bổ sung các cơ chế, chính sách đủ mạnh để tăng sức hút nguồn lực. Đồng thời, định hướng phát triển có trọng tâm, trọng điểm một số ngành công nghiệp văn hóa, kèm theo các chính sách ưu đãi vượt trội đối với doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo trong lĩnh vực công nghiệp văn hóa, công nghiệp giải trí. Về cơ chế ưu đãi đầu tư, cơ quan soạn thảo được đề nghị tiếp tục rà soát, đánh giá để bảo đảm phù hợp với Kết luận số 18-KL/TW của Bộ Chính trị, gắn với mục tiêu tăng trưởng kinh tế "hai con số" trong giai đoạn 2026-2030.

Đối với chính sách phát triển nhân lực, Ủy ban Thường vụ Quốc hội yêu cầu rà soát đầy đủ các đối tượng thụ hưởng chính sách đãi ngộ trong lĩnh vực văn hóa, tránh bỏ sót. Đồng thời, cần thiết kế cơ chế thông thoáng hơn để các đơn vị sự nghiệp chủ động, linh hoạt trong hoạt động. Về cơ chế đặt hàng khoán chi đối với hoạt động sáng tạo văn hóa sử dụng ngân sách nhà nước, cần tiếp tục hoàn thiện các quy định liên quan đến danh mục nhiệm vụ, phương thức xác định mức khoán và tiêu chí đánh giá kết quả. Các nội dung này cần được quy định theo nguyên tắc chung, đồng thời giao Chính phủ hướng dẫn chi tiết để bảo đảm tính thống nhất và phù hợp thực tiễn.

Việc hoàn thiện dự thảo Nghị quyết với các cơ chế, chính sách cụ thể, mạnh mẽ được kỳ vọng sẽ tháo gỡ các điểm nghẽn, tạo hành lang pháp lý thuận lợi để huy động nguồn lực xã hội cho phát triển văn hóa. Qua đó, góp phần hiện thực hóa các mục tiêu của Nghị quyết số 80-NQ/TW, đưa văn hóa trở thành động lực quan trọng trong phát triển bền vững đất nước. Dự thảo Nghị quyết sẽ được Quốc hội xem xét, thông qua tại kỳ họp thứ nhất, Quốc hội khoá XVI.

THU SÂM

SẼ LẮP DỰNG LƯỚI THÉP Ở CẦU BẾN THỦY 1:

Ngăn những bước chân qua lằn ranh sinh tử

● Bài, ảnh: PHẠM NGÂN - NGÂN HÀ

Những bi kịch tự vẫn cứ lặp lại qua nhiều năm tháng đã khiến cầu Bến Thủy 1 bắc qua sông Lam, nối Nghệ An và Hà Tĩnh, không còn là một công trình giao thông thuần túy. Việc lắp đặt hệ thống lưới an toàn kết hợp điện chiếu sáng đang được tính toán như một "tấm chắn", nhằm giữ lại những phận người trước lằn ranh tuyệt vọng.

Phối cảnh cầu Bến Thủy 1 sau khi được thi công lắp đặt lan can lưới

Ba thập kỷ trôi qua cầu Bến Thủy vẫn bền bỉ hoàn thành sứ mệnh giao thông, nhưng phía sau đó, cái tên Bến Thủy 1 lại nhiều lần bị nhắc đến như một "điểm đen" của những vụ tự tử đầy ám ảnh.

"Điểm đen" của những phận đời

Dư luận hẳn vẫn chưa quên đêm 13.10.2025, khi một người đàn ông bế theo hai con nhỏ gieo mình xuống sông. Cuộc tìm kiếm kéo dài suốt đêm, các thi thể lần lượt được đưa lên bờ trong nỗi xót xa lặng đi. Với người dân sống quanh khu vực, những câu chuyện đau lòng ấy không còn là điều xa lạ. Ông Nguyễn Văn Thịnh, phường Trường Vinh (Nghệ An) sống gần chân cầu Bến Thủy 1 vẫn nhớ rõ từng khoảnh khắc ám ảnh. "Có những đêm khuya, xe dừng lại đột ngột, rồi tiếng la hét. Chỉ ít phút sau, lực lượng chức năng có mặt, nhưng nhiều khi đã quá muộn. Có những khi chúng tôi chỉ biết đứng nhìn dòng nước chảy xiết mà bất lực. Người thân họ gào khóc trên bờ, còn dưới sông thì tối đen, lạnh lẽo", ông Thịnh nói.

Không chỉ là câu chuyện của một vài cá nhân, mỗi vụ việc xảy ra là một gia đình tan vỡ, là những hệ lụy kéo dài về tinh thần và kinh tế. Cây cầu vì thế không chỉ là công trình giao thông, mà còn là một không gian mang nặng ký ức buồn thương. Dưới chân cầu, nơi dòng sông Lam cuộn chảy, có những người suốt nhiều năm qua âm thầm cứu người. Anh Hoàng Văn Mạnh và chị Đậu Thị Phúc, trú khối 15, phường Trường Vinh (Nghệ An), cặp vợ chồng làm nghề chài lưới đã gần 20 năm gắn bó với những chuyến "ra sông trong đêm". Căn nhà nhỏ của vợ chồng anh Mạnh và chị Phúc nằm nép mình dưới chân cầu Bến Thủy. Bất kể ngày hay đêm, bất chấp mưa gió hay hiểm nguy, mỗi khi có tiếng kêu cứu vọng đến, không đắn đo, vợ chồng anh Mạnh lại lao thuyền ra giữa dòng nước cuộn xiết.

Vợ chồng làm nghề chài lưới đã cứu sống rất nhiều người, giành giật sự sống khỏi lưỡi hái tử thần. Gần hai thập kỷ qua, chiếc thuyền gỗ cũ của vợ chồng chị Phúc đã trở thành "trạm cứu sinh" bất đắc dĩ. "Chúng tôi không nhớ đã cứu bao nhiêu người. Chỉ biết nghe tiếng kêu cứu là tim thắt lại, không đi thì day dứt lắm", anh Mạnh chia sẻ. Theo chị Phúc, trung bình mỗi năm họ cứu được từ một đến vài người, tổng cộng khoảng 30 trường hợp trong gần hai thập kỷ. Có những lần thành công, nhưng cũng không ít lần phải đối diện với cảm giác bất lực. "Có đêm mưa gió, thuyền chòng chành tưởng lật. Nhưng thấy người đang chới với ngoài kia thì quên hết sợ hãi", chị Phúc nói.

Vẫn còn ý kiến về "hàng rào sinh tử"

Trước thực trạng đó, việc lắp đặt hệ thống lưới an toàn trên cầu Bến Thủy 1 do Cục Đường bộ Việt Nam cấp phép thi công đang được triển khai. Dự án do UBND xã Nghi Xuân (Hà Tĩnh) làm chủ đầu tư. Theo phương án được phê duyệt, xã Nghi Xuân sẽ tổ chức lắp hệ thống lưới thép dọc hai bên lan can cầu nhằm tăng an toàn, ngăn người và vật thể rơi xuống sông Lam. Toàn bộ khung lắp đặt bằng thép, cao khoảng 2,5m, gắn sát lan can hiện trạng (cao hơn một mét). Các trụ đứng bố trí trùng vị trí lan can cũ, neo vào phần bê tông cầu, đồng thời bổ sung thanh giằng ngang để tăng độ ổn định.

Lưới thép được lắp giữa các trụ đứng, tạo thành ô bảo vệ liên tục dọc cầu. Một số nhịp cầu bê tông được thiết kế lưới theo từng khoang riêng, có thể tháo lắp để phục vụ kiểm tra, bảo dưỡng. Hệ lan can mới kéo dài theo cả hai chiều Nghệ An - Hà Tĩnh với tổng chiều dài mỗi bên khoảng 433m. Dọc lan can sẽ lắp đèn Led dây để chiếu sáng ban đêm, đồng thời tăng tính thẩm mỹ cho công trình. Đèn sử dụng loại chống nước, nguồn điện cấp từ trạm biến áp khu vực. Theo yêu cầu của cơ quan quản lý đường bộ, việc lắp đặt hệ thống lưới và chiếu sáng phải bảo đảm không ảnh hưởng đến khả năng chịu lực và độ ổn định của cầu Bến Thủy 1. Hệ thống đèn không được gây chói hoặc nhấp nháy, tránh tác động đến người tham gia giao thông... Tuy vậy, xung quanh dự án vẫn còn những ý kiến trái chiều.

Ông Phan Huy Chương, Phó Trưởng ban Thường trực Ban An toàn giao thông tỉnh Nghệ An cho rằng, đến thời điểm hiện tại, cầu Bến Thủy 1 vẫn bảo đảm an toàn, các hạng mục rào chắn, lan can, hộ lan đều đạt tiêu chuẩn. Theo ông, việc lắp thêm hệ thống bảo vệ có thể làm gia tăng tải trọng tĩnh và sức cản gió, từ đó đặt ra yêu cầu phải tính toán, kiểm định lại các yếu tố kết cấu, thủy lực và thủy văn của cầu. "Tuy nhiên, đề xuất lắp đặt hệ thống bảo vệ chống tự tử như lan can, lưới tại cầu Bến Thủy 1 cũng cần được xem xét", ông Chương nêu quan điểm. Anh Nguyễn Thanh Tùng (SN 1990, trú phường Trường Vinh, tỉnh Nghệ An), "Đội cứu hộ miễn phí TUNGTIME" chia sẻ: "Chỉ cần thêm vài giây, một cơ hội nhỏ thôi cũng có thể cứu được một mạng người. Thực tế cho thấy, nhiều cây cầu trên thế giới sau khi lắp lưới bảo vệ đã giảm đáng kể các vụ việc tương tự. Đôi khi, chỉ một rào chắn nhỏ cũng có thể giữ lại một quyết định sống còn".

Tuy nhiên, không ít ý kiến trên mạng xã hội cho rằng, các biện pháp vật lý như lưới chắn không thể giải quyết tận gốc vấn đề. Thế nhưng, trong những khoảnh khắc bột phát, chính "rào cản" ấy lại có ý nghĩa đặc biệt. Một tấm lưới không chỉ ngăn lại hành động, mà còn tạo ra khoảng lặng cần thiết để người trong cuộc kịp suy nghĩ, để sự can thiệp đến đúng lúc. Ghi nhận thực tế cho thấy, phần lớn người dân sống quanh khu vực đều bày tỏ sự đồng tình với phương án này. Chị Lê Thị Minh, một tiểu thương gần cầu, nói: "Nghe tin lắp lưới, tôi thấy yên tâm hơn. Ít nhất những chuyện đau lòng sẽ giảm đi. Không chỉ dừng lại ở yếu tố an toàn, hệ thống chiếu sáng đi kèm cũng được kỳ vọng sẽ mang lại diện mạo mới cho cây cầu sáng hơn, đẹp hơn và an tâm hơn. ■

Bệnh truyền nhiễm gia tăng, cảnh báo nguy cơ "dịch chồng dịch"

Tay chân miệng và sốt xuất huyết đều đang có xu hướng gia tăng từ sớm trong năm 2026, đặc biệt tại khu vực phía Nam. Sự xuất hiện của chủng vi rút nguy cơ cao cùng điều kiện thời tiết thuận lợi đang đặt ra nguy cơ "dịch chồng dịch" nếu công tác phòng, chống không được triển khai quyết liệt và đồng bộ.

Theo số liệu giám sát của Bộ Y tế, từ đầu năm 2026 đến nay, cả nước ghi nhận khoảng 26.000 trường hợp mắc và 8 trường hợp tử vong. Riêng trong tháng 3.2026, số mắc trung bình theo tuần tăng so với tháng trước. Bệnh chủ yếu xảy ra ở trẻ nhỏ, nhất là nhóm dưới 5 tuổi tại các cơ sở nhà trẻ, mẫu giáo, nơi có nguy cơ lây lan cao do sinh hoạt tập trung và ý thức vệ sinh cá nhân còn hạn chế. Kết quả xét nghiệm tại một số mẫu bệnh phẩm cho thấy chủng EV71 đang lưu hành với tỷ lệ đáng lưu ý. Đây là chủng vi rút thường liên quan đến nguy cơ bệnh diễn biến nặng hơn, vì vậy ngành y tế đang theo dõi chặt chẽ để có biện pháp ứng phó phù hợp. Cùng thời điểm, cả nước ghi nhận 31.927 trường hợp mắc sốt xuất huyết và 4 trường hợp tử vong. Số mắc ghi nhận sớm ngay từ những tháng đầu năm, tập trung chủ yếu tại các tỉnh, thành phố khu vực phía Nam. Trong thời gian tới, bệnh có thể tiếp tục gia tăng, nhất là vào các tháng mùa mưa, trong bối cảnh thời tiết nóng ẩm đến sớm và điều kiện sinh hoạt, tích trữ nước tại một số khu vực tạo thuận lợi cho muỗi truyền bệnh phát triển.

Ông Võ Hải Sơn, Phó Cục trưởng Cục Phòng bệnh (Bộ Y tế) cho biết, có nhiều yếu tố làm gia tăng bệnh tay chân miệng trong thời gian gần đây. Trước hết, thời tiết nóng ẩm xuất hiện sớm tạo điều kiện thuận lợi cho mầm bệnh lưu hành. Bên cạnh đó, sự lưu hành của chủng EV71 làm tăng nguy cơ ghi nhận các trường hợp bệnh diễn biến nặng. Mặt khác, bệnh chủ yếu gặp ở trẻ nhỏ, nhất là trẻ dưới 5 tuổi, là nhóm tuổi chưa có ý thức vệ sinh cá nhân đầy đủ và thường sinh hoạt tập trung tại nhà trẻ, mẫu giáo nên nguy cơ lây lan cao hơn. Nếu trẻ không được phát hiện sớm và cho nghỉ học kịp thời, bệnh có thể lan rộng trong lớp học và cộng đồng. Trong bối cảnh số bệnh nhân hai bệnh truyền nhiễm gia tăng cùng lúc, nguy cơ "dịch chồng dịch" hoàn toàn có thể xảy ra nếu các biện pháp phòng, chống không được thực hiện nghiêm túc.

LÊ DUY

TIẾP BÀI *CẦN TIẾP CẬN QUY HOẠCH THEO HƯỚNG TÍCH HỢP* ĐỂ BẢO VỆ DI TÍCH KHẢO CỔ VĂN HÓA SA HUỲNH:

Nghiên cứu thêm phương án hướng tuyến để tránh di tích

● **HÀ AN (thực hiện)**

Dự án đường ven biển Dung Quất - Sa Huỳnh (giai đoạn III) không chỉ mở ra không gian phát triển mới mà còn đặt ra thách thức trong việc bảo vệ giá trị di sản, đặc biệt tại khu vực đầm An Khê, nơi được xem là "trái tim" của văn hóa Sa Huỳnh.

Phóng viên *Văn Hóa* đã có cuộc trao đổi với TS Trần Đình Thành, Phó Cục trưởng Cục Di sản văn hóa (Bộ VHTTDL) nhằm làm rõ hơn giá trị nổi bật của khu di sản và những nguy cơ tác động tới di sản. Ông Thành cho biết:

- Di tích Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh đã được Thủ tướng Chính phủ xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt bao gồm đầm An Khê và các địa điểm khai quật khảo cổ đã phát hiện dấu vết của văn hóa Sa Huỳnh. Hai khu vực này tạo nên giá trị cốt lõi của nền văn hóa Sa Huỳnh tại Quảng Ngãi. So với nhiều địa điểm Sa Huỳnh dọc miền Trung, khu vực này có tầm quan trọng nổi bật. Thứ nhất, số lượng phát hiện khảo cổ rất nhiều, phong phú và đa dạng. Thứ hai, nơi đây hình thành một quần thể sinh thái gắn với đời sống cư dân Sa Huỳnh cổ, sau này là cư dân Chămpa. Đầm An Khê là một đầm nước ngọt hiếm gặp trong không gian ven biển, gắn với hoạt động sinh sống, đánh bắt của cư dân cổ.

Không chỉ vậy, xung quanh đầm còn tồn tại các yếu tố kinh tế, xã hội kéo dài đến hiện tại như canh tác lúa, sản xuất muối, giao thương ven biển. Bên cạnh đó là các dấu tích tâm linh của người Chămpa, những biến đổi địa hình ven biển phản ánh lịch sử cư trú lâu dài. Những yếu tố đó tạo nên một quần thể sinh thái, văn hóa liên hoàn, phản ánh tiến trình sinh sống của cư dân từ Sa Huỳnh đến Chămpa. Qua khảo sát, chúng tôi nhận thấy, nếu chỉ bảo vệ riêng đầm và các điểm khảo cổ đã biết thì chưa thể hiện hết tiềm năng của khu vực. Toàn bộ không gian từ đầm, bãi biển, dải cát ven biển đến khu dân cư xung quanh đều chứa đựng giá trị khảo cổ rất lớn, cần được bảo vệ.

● **P.V:** *Qua khảo sát của ông trong dịp địa phương tham vấn ý kiến các nhà khoa học về dự án đường ven biển Dung Quất - Sa Huỳnh đoạn đi qua đầm An Khê vừa qua, hiện trạng khoanh vùng bảo vệ di tích đã tương xứng với giá trị di sản chưa, thưa ông?*

- Hiện nay, đầm An Khê là hạt nhân với diện tích khoảng 350ha, cùng một số khu vực đã được khoanh vùng bảo vệ. Tuy nhiên, phần đất liền xung quanh, nơi có nhiều tiềm năng khảo cổ, lại chưa được đưa vào bảo vệ tương xứng. Theo chúng tôi, việc bảo tồn phải hướng tới toàn bộ không gian liên hoàn giữa đầm và vùng đất xung quanh. Tổng diện tích cần bảo vệ nên đạt khoảng 600ha trở lên, trong đó bao gồm cả mặt nước và khu vực đất liền. Trong khi đó, hiện nay khu vực bảo vệ I ngoài đầm mới chỉ vài chục hecta. Đây là khoảng cách rất lớn giữa giá trị thực tế và phạm vi bảo vệ hiện hành. Vì vậy, cần sớm nghiên cứu mở rộng vùng bảo vệ, đặc biệt là khu vực đất liền có tiềm năng khảo cổ.

● *Trước những phương án xây dựng hướng tuyến đoạn qua đầm An Khê, được xem là "trái tim" của văn hóa Sa Huỳnh, theo ông nguy cơ tác động đến di sản là gì?*

- Chúng tôi đánh giá cao việc tỉnh đã nghiên cứu kỹ và đề xuất ba phương án. Hai phương án tránh di sản nhưng hạn chế về phát triển, một phương án đi qua khu vực bảo vệ II (đầm An Khê). Tuy nhiên, theo đánh giá của các nhà khoa học và Cục Di sản văn hóa, đầm An Khê với giá trị của nó cần được xếp vào khu vực bảo vệ I, chứ không phải bảo vệ II. Nếu như vậy, việc xây dựng tuyến đường đi qua khu vực này sẽ không phù hợp với quy định của Luật Di sản văn hóa và các nguyên tắc của UNESCO.

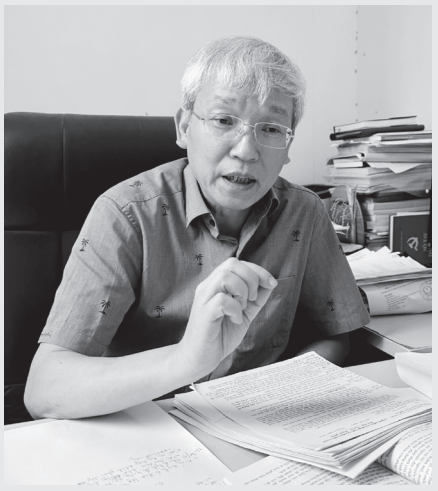
Ngoài ra, phương án cầu đi qua đầm nằm gần vùng có tiềm năng khảo cổ cao, nơi có thể phát hiện thêm nhiều di chỉ. Việc xây dựng không chỉ ảnh hưởng đến cấu trúc cảnh quan mà còn tác động trực tiếp đến khả năng nghiên cứu lâu dài di tích. Đặc biệt, tuyến đường còn đi qua khu vực đất liền ven đầm, nơi tiềm năng khảo cổ về văn hóa Sa Huỳnh và Chămpa còn rất lớn. Đây là khu vực gắn với đời sống cư dân cổ, từ sản xuất muối, cư trú đến tín ngưỡng. Nếu xây dựng tuyến đường, sẽ tác động không chỉ ở đầm mà còn lan rộng ra toàn bộ không gian di sản.

● *Vậy theo ông, đâu là phương án phù hợp hơn?*

- Nếu mục tiêu là phát triển du lịch, chúng tôi cho rằng không nhất thiết phải mở tuyến đường xuyên qua đầm và khu vực ven đầm. Có thể điều chỉnh tuyến theo hướng bám sát quốc lộ 1 hiện nay, vẫn đảm bảo kết nối giao thông và phát triển du lịch mà không xâm hại di sản. Các nhà khoa học cũng đề xuất phương án này như một giải pháp hài hòa hơn, tránh tác động đến khu vực có giá trị khảo cổ đặc biệt.

● *Từ câu chuyện đầm An Khê, có thể thấy quy hoạch bảo tồn di sản ở địa phương vẫn chưa được hoàn thiện. Theo ông, việc thiếu quy hoạch tổng thể đã ảnh hưởng như thế nào đến quá trình lựa chọn phương án phát triển hạ tầng hiện nay?*

- Theo quy định, di tích quốc gia đặc biệt cần có quy hoạch bảo tồn tổng thể. Tuy nhiên, đến nay tỉnh vẫn chưa hoàn thành quy hoạch này. Vì vậy, khi dự án hạ tầng xuất hiện, chúng ta thiếu cơ sở để đối chiếu, đánh giá một cách hệ thống. Chúng tôi kiến nghị tỉnh sớm xây dựng quy hoạch di tích, đồng thời nghiên cứu ở tầm di sản thế giới. Từ năm 2023, Bộ VHTTDL đã có văn bản về tiềm năng này. Trong khi chờ quy hoạch, giải pháp trước mắt là nghiên cứu thêm phương án tuyến tránh khu vực đầm và vùng có tiềm năng di sản.

> *Trách nhiệm đặt ra là phải bảo tồn toàn vẹn và tiếp tục làm rõ giá trị di sản. Vì vậy, chúng tôi mong muốn phối hợp với địa phương để nghiên cứu điều chỉnh hướng tuyến, tránh khu vực đầm An Khê và vùng đất xung quanh. Cục Di sản văn hóa và các nhà khoa học sẽ tham mưu với lãnh đạo Bộ, đồng hành cùng địa phương, báo cáo Thủ tướng Chính phủ để tháo gỡ khó khăn nếu tỉnh điều chỉnh phương án.*
>
> **(TS TRẦN ĐÌNH THÀNH, Phó Cục trưởng Cục Di sản văn hóa)**

● *Địa phương hiện nay cũng cho rằng, nghiên cứu hướng tuyến mới để không gây ảnh hưởng đến di sản văn hóa quốc gia đặc biệt là vấn đề khó và phức tạp. Vậy quan điểm của cơ quan quản lý sẽ thế nào, thưa ông?*

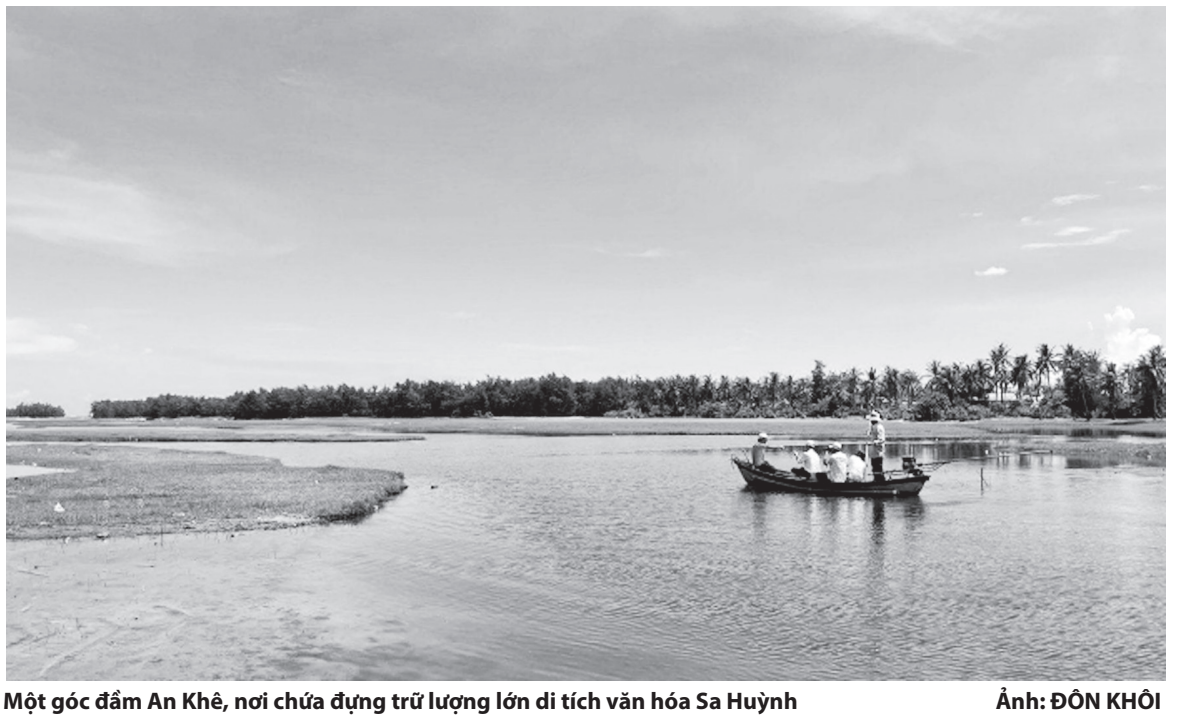
- Quan điểm của chúng tôi rất rõ: Không thể đánh đổi di sản văn hóa để phát triển. Văn hóa Sa Huỳnh ở miền Trung là một trong ba nền văn hóa lớn của Việt Nam, cùng với văn hóa Đông Sơn ở miền Bắc và văn hóa Óc Eo ở miền Nam. Trong đó, dù văn hóa Sa Huỳnh trải dài ở miền Trung nhưng ở khu vực Quảng Ngãi có mật độ di tích dày đặc, mang tính điển hình cho nền văn hóa Sa Huỳnh hơn cả.

Trách nhiệm đặt ra là phải bảo tồn toàn vẹn và tiếp tục làm rõ giá trị di sản. Vì vậy, chúng tôi mong muốn phối hợp với địa phương để nghiên cứu điều chỉnh hướng tuyến, tránh khu vực đầm An Khê và vùng đất xung quanh. Cục Di sản văn hóa và các nhà khoa học sẽ tham mưu với lãnh đạo Bộ, đồng hành cùng địa phương, báo cáo Thủ tướng Chính phủ để tháo gỡ khó khăn nếu tỉnh điều chỉnh phương án.

● *Sau buổi khảo sát thực tế vừa qua, Cục Di sản văn hóa sẽ có những động thái tiếp theo ra sao để cụ thể hóa các kiến nghị liên quan đến dự án?*

- Chúng tôi sẽ tổng hợp ý kiến của các nhà nghiên cứu, khoa học và địa phương để tham mưu với lãnh đạo Bộ. Trên cơ sở đó, Bộ sẽ có ý kiến chính thức về phương án phù hợp. Đồng thời, Bộ sẽ phối hợp với địa phương kiến nghị Thủ tướng Chính phủ nếu cần điều chỉnh quy hoạch, đảm bảo vừa phát triển hạ tầng vừa bảo vệ di sản.

● *Xin cảm ơn ông!* ■

Một góc đầm An Khê, nơi chứa đựng trữ lượng lớn di tích văn hóa Sa Huỳnh **Ảnh: ĐÔN KHÔI**

HỘI NGHỊ VÙNG VIỆT NAM 2026 - TPO:

Nâng tầm vị thế, mở rộng hợp tác

● **Bài, ảnh: HOÀNG HẢI**

Ngày 14.4, tại tỉnh Tây Ninh diễn ra Hội nghị vùng Việt Nam năm 2026 của Tổ chức Xúc tiến Du lịch các Thành phố Toàn cầu (TPO) nhằm tăng cường trao đổi chính sách thực chất giữa các thành phố thành viên, mở rộng cơ hội hợp tác giữa các bên liên quan và thúc đẩy liên kết kinh doanh du lịch thiết thực.

Hội nghị vùng Việt Nam 2026 - TPO cam kết thúc đẩy liên kết thực chất, hướng đến phát triển du lịch bền vững

Sự kiện do UBND tỉnh Tây Ninh và TPO phối hợp tổ chức với chủ đề "Xu hướng du lịch thể thao, du lịch chăm sóc sức khỏe dựa vào ưu thế đặc thù của địa phương" thu hút sự tham dự của các thành phố, địa phương, doanh nghiệp du lịch trong nước và quốc tế.

Thúc đẩy hợp tác thực chất

Bà Kang Daeun, Tổng thư ký TPO cho biết, được thành lập vào năm 2022, TPO hiện có 118 thành phố thành viên và 64 thành viên tư nhân trên toàn cầu, trong đó có 7 thành viên đến từ Việt Nam. "Hội nghị vùng Việt Nam là diễn đàn khu vực đầu tiên của TPO được tổ chức trong năm 2026 nhằm thúc đẩy hợp tác thực chất giữa các thành phố thành viên. Đồng thời trao đổi chính sách hiện tại của các thành viên TPO, chia sẻ các sáng kiến, tìm hiểu các dự án chung và thống nhất các sáng kiến hợp tác trong phát triển du lịch bền vững", bà Kang Daeun cho biết thêm.

Là một trong những thành phố tham gia thành lập TPO từ khá sớm, ông Lê Trương Hiền Hòa, Phó Giám đốc Sở Du lịch TP.HCM chia sẻ, việc gia nhập TPO đã cho phép Thành phố tận dụng cơ chế liên kết đa phương để tối ưu hóa các nguồn lực xúc tiến, đồng thời tái phân bổ ngân sách sang các thị trường xa, có giá trị cao như châu Âu, Bắc Mỹ và châu Đại Dương. Đồng thời giúp TP.HCM chuyển đổi cách tiếp cận từ xúc tiến theo chiều rộng sang chiều sâu, từ quảng bá đơn lẻ sang xây dựng hệ sinh thái hợp tác, từ cạnh tranh bằng chi phí sang cạnh tranh bằng giá trị và chất lượng trải nghiệm. Góp phần tăng cường vị thế của Thành phố trên bản đồ du lịch quốc tế trong giai đoạn phát triển mới.

Ông Phạm Tấn Hòa, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Tây Ninh cho biết, là thành viên của TPO từ năm 2021, Tây Ninh luôn tích cực tham gia, đóng góp có trách nhiệm vào các hoạt động chung của TPO nhằm thúc đẩy kết nối, chia sẻ kinh nghiệm để phát triển du lịch theo hướng chuyên nghiệp và bền vững hơn. Đây cũng là bước đi chiến lược trong tiến trình hội nhập và tiếp cận các xu hướng du lịch toàn cầu. "Cụ thể bằng số liệu, nếu như năm 2021 chúng tôi đón mỗi năm là 5 triệu lượt khách (tổng cả Tây Ninh và Long An), trong đó khách quốc tế là không đáng kể, thì năm 2025 chúng tôi đón 8,8 triệu lượt khách, trong đó khách quốc tế đạt 160.000 lượt, doanh thu du lịch đạt trên 6.500 tỉ đồng", ông Hòa dẫn chứng.

Du lịch tâm linh núi Bà Đen - sản phẩm đặc thù của Tây Ninh có sức hấp dẫn đặc biệt đối với du khách trong nước và quốc tế

Hướng đến nền kinh tế mũi nhọn

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Tây Ninh cho biết thêm, địa phương đang định hướng phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn gắn với các trụ cột phát triển xanh, chuyển đổi số, bảo tồn giá trị văn hóa và tăng cường hợp tác quốc tế. Tây Ninh hiện đang sở hữu nhiều sản phẩm du lịch đặc thù, trong đó có du lịch tâm linh núi Bà Đen, du lịch sinh thái nghỉ dưỡng, thể dục thể thao, chăm sóc sức khỏe và du lịch văn hóa lịch sử…

"Thông qua hội nghị lần này, địa phương mong muốn tiếp tục củng cố và mở rộng quan hệ hợp tác với các thành viên TPO, doanh nghiệp trong nước và nước ngoài để đầu tư nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch theo hướng bền vững, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách trong và ngoài nước", ông Phạm Tấn Hòa nhấn mạnh.

Theo các đại biểu, với vị trí địa chiến lược là cửa ngõ giao thương quốc tế giữa Việt Nam với Campuchia và khu vực tiểu vùng Mekong, cùng với hệ thống tài nguyên đa dạng cho các loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, y tế và thể thao… Tây Ninh có đầy đủ điều kiện để trở thành trung tâm kết nối du lịch liên vùng, liên quốc gia.

Theo TS Ngô Minh Hải, Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kinh tế - Tài chính TP.HCM, tăng trưởng xanh không còn là lựa chọn mà là "giấy thông hành" để du lịch Việt vươn mình ra thế giới. Theo đó, việc phát triển các tour du lịch không phát thải carbon đang trở thành xu hướng toàn cầu. "Đối với Tây Ninh, sự kết nối các mô hình du lịch cần được thiết kế dựa trên nguyên tắc tôn trọng hệ sinh thái bản địa, có thể tận dụng hệ sinh thái rừng tại núi Bà Đen và rừng ngập mặn tại Đồng Tháp Mười để dẫn dắt phát triển sản phẩm du lịch theo xu hướng trên", TS Ngô Minh Hải đề xuất.

Cũng theo TS Ngô Minh Hải, để du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, Tây Ninh cần giải bài toán "xương sống" về hạ tầng giao thông, nhất là việc phát triển các dự án giao thông trọng điểm kết nối với TP.HCM để du khách dễ dàng tiếp cận các khu, điểm du lịch nổi bật của Tây Ninh.

Tại hội nghị, các chuyên gia trong nước và quốc tế cũng tập trung trao đổi chính sách, xu hướng và cơ hội hợp tác trong lĩnh vực du lịch thể thao và chăm sóc sức khỏe. Đồng thời chia sẻ các sáng kiến về phát triển thị trường và các mô hình hợp tác du lịch, chính sách ưu tiên dựa trên thế mạnh địa phương như môi trường tự nhiên, cơ sở hạ tầng thể thao và các nguồn lực chăm sóc sức khỏe truyền thống.

Theo các chuyên gia, để nâng cao năng lực cạnh tranh và tăng sức hấp dẫn đối với du khách, bên cạnh xây dựng sản phẩm chuyên nghiệp, hoạt động du lịch thể dục thể thao cần chú trọng gắn với yếu tố văn hóa bản địa, thu hút sự tham gia của cộng đồng nhằm gia tăng trải nghiệm cho du khách và đảm bảo cho du lịch phát triển bền vững.

Dịp này, TPO đã khởi động Chương trình trao đổi và hợp tác du lịch (TEP) nhằm tăng cường hợp tác phát triển sản phẩm mới, các chính sách khuyến mãi và quảng bá chung trên thị trường du lịch toàn cầu. ■

Quảng Ngãi đẩy mạnh quảng bá hình ảnh ra thế giới

UBND tỉnh Quảng Ngãi vừa ban hành kế hoạch truyền thông quảng bá hình ảnh địa phương ra nước ngoài giai đoạn 2026-2030. Đây được xem là định hướng quan trọng nhằm xây dựng hình ảnh một Quảng Ngãi năng động, giàu bản sắc văn hóa và nâng cao năng lực cạnh tranh trong thu hút đầu tư, du lịch.

Theo kế hoạch, đến năm 2030, tỉnh sẽ triển khai các hoạt động truyền thông đối ngoại theo hướng chủ động, toàn diện và thống nhất. Một trong những cột mốc đáng chú ý là việc hoàn thiện hệ thống thông điệp truyền thông cùng bộ nhận diện hình ảnh tỉnh vào năm 2028, tạo nền tảng đồng bộ cho các hoạt động quảng bá dài hạn.

Điểm nhấn nổi bật của chiến lược lần này là việc ứng dụng mạnh mẽ công nghệ số và trí tuệ nhân tạo trong sản xuất và lan tỏa nội dung truyền thông. Tỉnh sẽ phát triển hệ sinh thái truyền thông số hiện đại, số hóa các sự kiện văn hóa - du lịch truyền thống, đồng thời tăng cường quảng bá trên các nền tảng mạng xã hội toàn cầu như Facebook, YouTube và TikTok, hướng tới tiếp cận đa dạng nhóm du khách quốc tế.

Để hiện thực hóa mục tiêu này, Quảng Ngãi sẽ huy động tổng lực nguồn lực xã hội, trong đó có sự tham gia của doanh nghiệp, đội ngũ người có ảnh hưởng (KOLs) và cộng đồng người Quảng Ngãi ở nước ngoài đóng vai trò "đại sứ văn hóa". Đây được kỳ vọng là lực đẩy quan trọng giúp hình ảnh địa phương lan tỏa mạnh mẽ hơn trên trường quốc tế. Các Sở, ban, ngành sẽ phối hợp chặt chẽ để lồng ghép hoạt động quảng bá vào các sự kiện đối ngoại, hội chợ quốc tế và chương trình xúc tiến du lịch, tạo hiệu ứng lan tỏa đồng bộ.

NHƯ ĐỒNG

Tăng trưởng hai con số một cách bền vững, văn hóa là một phần của lời giải

PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Tại kỳ họp thứ nhất, Quốc hội khóa XVI, các đại biểu đã thảo luận ở Tổ về tình hình phát triển kinh tế - xã hội, ngân sách nhà nước, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2026 - 2030 cùng nhiều nội dung quan trọng khác. Trong dòng chảy thảo luận ấy, một điểm rất đáng chú ý là văn hóa ngày càng được đặt đúng vị trí của mình.

Thủ tướng Lê Minh Hưng phát biểu tại Tổ trong phiên thảo luận về tình hình kinh tế, xã hội (sáng 10.4) Ảnh: Q.H

Không chỉ là nền tảng tinh thần của xã hội, mà văn hóa còn là nguồn lực nội sinh, là sức mạnh mềm, là một trong những động lực mới để đất nước phát triển nhanh và bền vững trong giai đoạn tới.

Văn hóa không còn là phần "nói cho đủ"...

Điều tạo nên cảm giác tin tưởng trong các phiên thảo luận ở Tổ lần này không chỉ là những con số tích cực của năm 2025 và những tháng đầu năm 2026, mà còn là cách Chính phủ đặt vấn đề cho chặng đường năm năm tới. Báo cáo do Thủ tướng Lê Minh Hưng trình bày cho thấy một tầm nhìn phát triển khá rõ: Phấn đấu tăng trưởng GDP năm 2026 và bình quân giai đoạn 2026 - 2030 từ 10% trở lên, gắn với giữ vững ổn định kinh tế vĩ mô; đến năm 2030, GDP bình quân đầu người đạt 8.500 USD; tỉ trọng kinh tế số đạt khoảng 30% GDP; môi trường đầu tư của Việt Nam phấn đấu vào nhóm ba nước dẫn đầu ASEAN và nhóm 30 nước hàng đầu thế giới vào năm 2028.

Đó là những mục tiêu rất cao, nhưng điều quan trọng hơn là báo cáo không chỉ nói về tốc độ, mà còn nhấn mạnh yêu cầu phát triển bền vững, để người dân thực sự được thụ hưởng thành quả phát triển. Chính trong bức tranh ấy, tôi đặc biệt chú ý tới phần nội dung về văn hóa. Đã qua rồi cái thời chúng ta nhìn văn hóa như một lĩnh vực "đi sau", chỉ xuất hiện sau khi kinh tế đã phát triển đủ mạnh. Trong báo cáo lần này, văn hóa được đặt trong mối quan hệ hữu cơ với phát triển đất nước. Chính phủ xác định rõ yêu cầu xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đồng bộ trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam; đồng thời phát triển mạnh công nghiệp văn hóa, giải trí, kinh tế di sản; nâng cao đời sống văn hóa và thu hẹp khoảng cách hưởng thụ văn hóa giữa các vùng miền, các tầng lớp nhân dân. Đó không còn là ngôn ngữ của sự động viên tinh thần đơn thuần, mà là ngôn ngữ của một chiến lược phát triển.

Càng đáng chú ý hơn khi trong phần giải pháp cụ thể, báo cáo đã nêu những việc phải làm ngay trong năm 2026: Hoàn thành Bộ chỉ số văn hóa quốc gia, Bộ chỉ số thống kê công nghiệp văn hóa và cơ sở dữ liệu quốc gia về văn hóa, nghệ thuật trong quý II; trong quý III hoàn thành Đề án "Văn hóa trong tuân thủ pháp luật", Đề án phát triển thương hiệu quốc gia về du lịch trên nền tảng văn hóa trong kỷ nguyên mới, cùng kế hoạch đẩy mạnh hội nhập quốc tế về văn hóa Việt Nam; đồng thời tái cấu trúc sản phẩm, dịch vụ du lịch dựa trên bản sắc văn hóa vùng, miền gắn với thị hiếu du khách và xúc tiến chuyên biệt tại các thị trường trọng điểm. Đến quý IV.2026, tiếp tục hoàn thành Đề án định giá kinh tế di sản và Đề án khai thác, phát huy tài sản văn hóa số.

Một báo cáo dám đi đến những công việc cụ thể như vậy cho thấy văn hóa không còn là phần "nói cho đủ", mà đang dần trở thành một phần việc phải làm, đo được, kiểm đếm được và chịu trách nhiệm thực hiện. Nhìn rộng hơn, cách tiếp cận ấy cũng rất thống nhất với tinh thần của Nghị quyết số 80-NQ/TW. Nghị quyết này không chỉ khẳng định văn hóa là nền tảng, nguồn lực nội sinh, động lực và hệ điều tiết cho phát triển bền vững, mà còn đặt ra mục tiêu rất cụ thể: Các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp 7% GDP vào năm 2030 và 9% GDP vào năm 2045. Khi mục tiêu ấy được đặt song hành với kế hoạch tăng trưởng hai con số của cả nền kinh tế, có thể thấy rất rõ một yêu cầu mới, muốn đất nước phát triển nhanh và bền vững, không thể chỉ dựa vào vốn, công nghệ hay hạ tầng, mà phải khơi thông thêm một nguồn lực lớn khác là sức mạnh văn hóa.

Phát triển năng lực "kể chuyện" quốc gia

Nhưng nếu nói đến công nghiệp văn hóa mà chỉ dừng ở những khái niệm lớn thì chưa đủ. Điều cần nhấn mạnh hơn trong giai đoạn 2026 – 2030 là phát triển năng lực "kể chuyện" quốc gia. Một quốc gia hiện đại không chỉ được nhận diện bởi tốc độ tăng trưởng hay quy mô xuất khẩu, mà còn bởi khả năng kể được câu chuyện của mình với thế giới bằng những hình thức hấp dẫn, giàu cảm xúc, thuyết phục và có sức lan tỏa. Kể chuyện quốc gia không phải là khẩu hiệu tuyên truyền.

Đó là việc để âm nhạc kể câu chuyện Việt Nam bằng giai điệu và cảm xúc; để điện ảnh kể câu chuyện Việt Nam bằng hình ảnh và số phận con người; để thời trang kể câu chuyện Việt Nam bằng chất liệu, đường nét, phong cách; để ẩm thực kể câu chuyện Việt Nam bằng ký ức, địa phương tính và triết lý sống; để du lịch văn hóa kể câu chuyện Việt Nam bằng trải nghiệm sống động, chứ không phải bằng những bản giới thiệu khô cứng. Khi kể chuyện được bằng văn hóa, đất nước sẽ bước ra thế giới với gương mặt riêng, giọng nói riêng và sức hút riêng.

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy, những quốc gia thành công trong phát triển công nghiệp văn hóa đều là những quốc gia biết kể câu chuyện của mình một cách nhất quán và hiện đại. Hàn Quốc là ví dụ điển hình. Từ K-pop đến phim ảnh, từ ẩm thực đến mỹ phẩm, từ webtoon đến game, Hàn Quốc không chỉ xuất khẩu sản phẩm, mà xuất khẩu cả cảm hứng sống, thẩm mỹ và hình ảnh quốc gia. Reuters dẫn số liệu cho thấy xuất khẩu tài sản trí tuệ trong các lĩnh vực giải trí của Hàn Quốc đã tăng hơn gấp ba lần trong một thập niên, đạt 9,85 tỉ USD vào năm 2024; chính quyền mới của nước này còn đặt mục tiêu đưa Hàn Quốc thành một trong Top 5 quyền lực mềm vào năm 2030, với năm trụ cột nổi bật là âm nhạc, phim truyền hình, webtoon, mỹ phẩm và ẩm thực. Điều đáng học ở đây không phải là sao chép mô hình Hàn Quốc, mà là cách họ kết nối chính sách công, doanh nghiệp sáng tạo, nền tảng số và chiến lược thương hiệu quốc gia thành một hệ sinh thái đồng bộ.

Nhật Bản cũng cho chúng ta một bài học khác. Sức mạnh của Nhật không chỉ đến từ công nghiệp chế tạo, mà còn đến từ khả năng chuyển văn hóa đại chúng thành một ngành công nghiệp toàn cầu. Hiệp hội Hoạt hình Nhật Bản đã công bố Báo cáo Công nghiệp Anime 2025, tiếp tục cho thấy quy mô và sức sống mạnh mẽ của ngành anime trong cấu trúc công nghiệp sáng tạo của nước này. Đằng sau anime không chỉ là phim hoạt hình, mà là cả một hệ sinh thái gồm xuất bản, âm nhạc, hàng hóa ăn theo, du lịch, sự kiện, trò chơi và bản quyền toàn cầu. Nhật Bản đã chứng minh rằng khi một quốc gia kể được câu chuyện của mình bằng biểu tượng văn hóa có sức nhận diện cao, thì giá trị gia tăng không nằm trong một ngành đơn lẻ, mà lan sang rất nhiều ngành khác.

Thái Lan lại đang đi theo một hướng khá gần với điều Việt Nam có thể suy nghĩ. Thông qua các diễn đàn và chiến lược quyền lực mềm gần đây, Thái Lan xác định rõ nhiều lĩnh vực sáng tạo là động lực phát triển, trong đó có âm nhạc, điện ảnh, thời trang, ẩm thực và du lịch văn hóa. Cơ quan truyền thông chính thức của Chính phủ Thái Lan cho biết Diễn đàn quyền lực mềm 2025 của nước này giới thiệu 14 ngành công nghiệp sáng tạo ra thế giới, bao gồm cả thời trang, ẩm thực Thái và du lịch văn hóa. Điều đó cho thấy họ không xem ẩm thực hay du lịch chỉ là dịch vụ, mà là phương tiện định vị hình ảnh quốc gia. Đây là điều Việt Nam rất nên suy ngẫm, bởi chúng ta cũng có một kho tàng vô cùng phong phú về di sản, món ăn, làng nghề, lễ hội, âm nhạc dân gian và không gian sống bản địa. Vấn đề của chúng ta không phải là thiếu chất liệu, mà là thiếu một cách kể chuyện đủ mới, đủ tinh tế và đủ sức cạnh tranh quốc tế.

Các tổ chức quốc tế về du lịch cũng đã nhấn mạnh mối liên hệ ngày càng chặt chẽ giữa văn hóa, ẩm thực, du lịch và phát triển bền vững. Tổ chức Du lịch Thế giới xem du lịch văn hóa là loại hình du lịch mà động cơ cốt lõi của du khách là học hỏi, khám phá, trải nghiệm và tiêu dùng các sản phẩm, giá trị văn hóa hữu hình và vô hình của điểm đến; đồng thời nhấn mạnh du lịch ẩm thực có khả năng đặc biệt trong việc đóng góp cho tăng trưởng du lịch bền vững. Điều này rất có ý nghĩa với Việt Nam. Bởi nếu chúng ta biết biến một làn điệu dân ca thành một trải nghiệm, một món ăn thành một câu chuyện, một làng nghề thành một không gian sáng tạo, một di tích thành một hành trình cảm xúc, thì giá trị tạo ra sẽ lớn hơn nhiều so với việc chỉ bán vé tham quan hay bán dịch vụ đơn thuần.

Vì thế, từ các phiên thảo luận ở Tổ về tình hình kinh tế - xã hội và chỉ tiêu 5 năm 2026 – 2030, có thể rút ra một gợi mở rất quan trọng: Nếu muốn đi đến tăng trưởng hai con số một cách bền vững, Việt Nam cần coi văn hóa là một phần của lời giải, chứ không phải một phần việc bên lề. Muốn vậy, phải tiếp tục hoàn thiện thể chế cho công nghiệp văn hóa; sớm xây dựng được hệ thống thống kê đáng tin cậy; mạnh dạn đầu tư cho hạ tầng sáng tạo và thị trường nội dung số; có chính sách bản quyền, thuế, quỹ đầu tư, đào tạo nhân lực thật sự phù hợp; đồng thời hỗ trợ các địa phương biết kể câu chuyện của mình một cách chuyên nghiệp hơn. Không chỉ Hà Nội, Huế, Hội An hay TP.HCM, mà từng tỉnh, từng vùng, từng cộng đồng đều có thể trở thành một "người kể chuyện" cho đất nước, nếu được trao công cụ và không gian phát triển đúng mức. ■

KHÔNG GIAN MẠNG VÀ VĂN HÓA ỨNG XỬ: TỪ TỰ DO ĐẾN VÔ CHUẨN?

Kỳ cuối:

Kiến tạo văn hóa số: Trách nhiệm không của riêng ai

● DUY PHONG

Xây dựng một môi trường mạng lành mạnh không thể chỉ dừng ở xử lý vi phạm, mà cần một cách tiếp cận toàn diện: Từ pháp luật, công nghệ, giáo dục đến vai trò dẫn dắt của báo chí và trách nhiệm của mỗi người dùng.

Không thể chỉ xử lý

Sau khi đi qua những biểu hiện cụ thể của ô nhiễm văn hóa số, từ sự nổi lên của các hình mẫu lệch chuẩn, cơ chế "thưởng lệch chuẩn", khoảng trống quản lý cho đến nguy cơ khủng hoảng giá trị ở người trẻ, có thể đi đến một nhận định mang tính bản lề: Không gian mạng không còn là nơi chỉ cần quản lý thông tin, mà đã trở thành một môi trường văn hóa cần được kiến tạo. Trong một thời gian dài, cách tiếp cận phổ biến là xử lý các hành vi vi phạm sau khi chúng xảy ra: Gỡ bỏ nội dung xấu, xử phạt tài khoản vi phạm, chặn thông tin sai lệch. Cách tiếp cận này là cần thiết, nhưng về bản chất là phản ứng hậu kiểm. Nó giống như việc dọn rác trong một dòng chảy liên tục, trong khi nguồn phát sinh rác vẫn chưa được kiểm soát.

Thực tế cho thấy, môi trường số có khả năng tái sinh các biểu hiện tiêu cực với tốc độ rất nhanh. Một nội dung bị gỡ bỏ có thể xuất hiện lại dưới dạng khác; một tài khoản bị xử lý có thể được thay thế bằng nhiều tài khoản mới; một xu hướng lệch chuẩn bị lên án có thể được "tái chế" dưới hình thức tinh vi hơn. Nếu chỉ dừng ở xử lý vi phạm, thì quản lý sẽ luôn đi sau thực tế. Chính vì vậy, yêu cầu đặt ra hiện nay không chỉ là "làm sạch" không gian mạng, mà là tổ chức lại không gian mạng theo các chuẩn mực văn hóa. Đây là một sự thay đổi căn bản về tư duy: Từ quản lý sang quản trị; từ kiểm soát sang kiến tạo.

Trong cách tiếp cận này, pháp luật vẫn là nền tảng. Các văn bản như Luật An ninh mạng 2018, Nghị định 147/2024/NĐ-CP và hệ thống nghị định xử phạt tạo ra "khung cứng" để xác định ranh giới hành vi. Nhưng pháp luật không thể một mình xây dựng được văn hóa. Nó có thể cấm cái sai, nhưng không thể tự động tạo ra cái đúng. Đó là lý do vì sao sự ra đời của Bộ Quy tắc ứng xử văn hóa trên môi trường số mang ý nghĩa đặc biệt. Lần đầu tiên, một văn bản cấp Bộ đặt vấn đề văn hóa vào trung tâm của quản trị không gian số, thay vì chỉ dừng ở thông tin hay kỹ thuật. Bộ Quy tắc này không chỉ đưa ra các nguyên tắc ứng xử chung, mà xác lập một hệ giá trị: Tôn trọng, trách nhiệm, nhân văn, tuân thủ pháp luật và gìn giữ bản sắc văn hóa Việt Nam trong môi trường số.

Tập huấn về sử dụng mạng xã hội an toàn, văn minh được nhiều trường tổ chức cho giáo viên, để qua đó, chính họ sẽ truyền dạy kiến thức cho học sinh Ảnh: B.LINH

Điều đó cho thấy một chuyển biến rõ ràng trong tư duy quản lý: Không gian mạng không phải "vùng ngoài văn hóa", mà là một phần của đời sống văn hóa xã hội, cần được tổ chức và định hướng như bất kỳ không gian xã hội nào khác.

Trách nhiệm đa chủ thể

Nếu coi không gian mạng là một hệ sinh thái, thì vấn đề đặt ra không phải là một chủ thể nào đó "làm thay" tất cả, mà là mỗi chủ thể phải thực hiện đúng và đủ phần việc của mình. Chỉ khi các mắt xích cùng vận hành, môi trường số mới có thể được điều chỉnh theo hướng lành mạnh.

> *Không gian mạng không thể tự "trong sạch", nó phản chiếu đúng cách xã hội lựa chọn điều gì để lan tỏa. Báo chí chính thống không chỉ đưa tin, mà phải trở thành trục chuẩn mực trong một không gian số đầy nhiễu loạn.*

Ở cấp độ quản lý nhà nước, yêu cầu không chỉ là ban hành thêm quy định, mà là nâng cao hiệu quả thực thi. Các cơ quan chức năng cần rút ngắn độ trễ trong phát hiện và xử lý vi phạm, tăng cường phối hợp với các nền tảng xuyên biên giới, và quan trọng hơn là chuyển từ tư duy "xử lý từng vụ việc" sang "nhận diện và kiểm soát xu hướng". Khi một dạng nội dung độc hại có dấu hiệu lan rộng, cần có phản ứng sớm, thay vì chờ đến khi hậu quả đã rõ ràng.

Ở cấp độ nền tảng công nghệ, trách nhiệm không thể dừng ở việc cung cấp hạ tầng. Các nền tảng đang nắm trong tay công cụ phân phối nội dung thông qua thuật toán, và chính thuật toán này có thể khuếch đại hoặc hạn chế sự lan tỏa của một loại nội dung. Bộ Quy tắc 2026 đã đặt ra yêu cầu đối với doanh nghiệp cung cấp dịch vụ: Phải công khai cơ chế hoạt động, thiết lập công cụ báo cáo vi phạm, chủ động rà quét nội dung độc hại, phối hợp với cơ quan chức năng và đặc biệt là cân nhắc việc hợp tác, quảng bá đối với các cá nhân, tổ chức vi phạm chuẩn mực. Đây là một điểm rất đáng chú ý, bởi nó cho thấy hướng tiếp cận mới: Không chỉ xử lý hành vi vi phạm, mà còn tác động vào hệ sinh thái lợi ích xung quanh hành vi đó. Khi một tài khoản vi phạm không còn được hợp tác quảng cáo, không còn được nền tảng ưu tiên hiển thị, thì động lực vi phạm sẽ giảm đi đáng kể.

Ở cấp độ gia đình và nhà trường, cần một sự thay đổi sâu sắc hơn về phương thức giáo dục. Không thể tiếp tục coi kỹ năng số và văn hóa ứng xử trên mạng là nội dung phụ. Trong bối cảnh hiện nay, đây phải là một phần cốt lõi của giáo dục công dân. Người trẻ cần được trang bị khả năng nhận diện thông tin sai lệch, hiểu cách thuật toán vận hành, biết kiểm soát cảm xúc khi tham gia tranh luận và quan trọng hơn là có một hệ giá trị đủ vững để không bị cuốn theo đám đông. Ở cấp độ cộng đồng người dùng, cần thay đổi nhận thức về vai trò của chính mình. Mỗi lượt xem, mỗi lượt chia sẻ, mỗi bình luận không chỉ là hành vi cá nhân, mà là một phần của cơ chế vận hành môi trường số. Một nội dung độc hại chỉ có thể lan rộng khi có đủ người xem và tương tác. Nói cách khác, công chúng không chỉ là người tiêu thụ, mà còn là người đồng kiến tạo môi trường.

Báo chí dẫn dắt chuẩn mực

Trong toàn bộ hệ sinh thái đó, hệ thống báo chí chính thống giữ vai trò đặc biệt, không phải vì báo chí có quyền lực lớn hơn, mà vì báo chí có chức năng không thể thay thế: Xác lập chuẩn mực và định hướng xã hội. Trong bối cảnh thông tin đa chiều, hỗn độn và dễ bị thao túng, báo chí chính thống là nơi cung cấp thông tin đã được kiểm chứng, có bối cảnh, có trách nhiệm. Nhưng vai trò của báo chí không dừng ở đó. Báo chí phải đi xa hơn việc đưa tin, trở thành lực lượng phân tích, phản biện và kiến tạo giá trị.

Thứ nhất, báo chí phải giúp công chúng hiểu bản chất của các hiện tượng trên không gian mạng. Một video gây tranh cãi không chỉ là một sự kiện, mà có thể là biểu hiện của một xu hướng. Một vụ "bóc phốt" không chỉ là mâu thuẫn cá nhân, mà có thể phản ánh cách thức hình thành "tòa án dư luận". Báo chí cần bóc tách các tầng ý nghĩa đó, giúp công chúng nhìn thấy điều nằm phía sau hiện tượng. Thứ hai, báo chí phải chủ động xác lập và lan tỏa các hình mẫu tích cực. Nếu không gian mạng chỉ tràn ngập những hiện tượng lệch chuẩn, thì rất khó để kỳ vọng công chúng, đặc biệt là người trẻ, lựa chọn con đường khác. Báo chí cần làm nổi bật những giá trị bền vững: Tri thức, lao động, sáng tạo, trách nhiệm xã hội, lòng nhân ái… và làm cho những giá trị đó trở nên hấp dẫn, có sức lan tỏa.

Thứ ba, báo chí phải đóng vai trò cầu nối giữa pháp luật, quy tắc ứng xử và đời sống. Các văn bản như Bộ Quy tắc 2026, nếu chỉ tồn tại trên giấy, sẽ khó tạo ra thay đổi thực tế. Báo chí cần chuyển hóa chúng thành những câu chuyện cụ thể, những phân tích dễ hiểu, những ví dụ sinh động để công chúng nhận thức được ý nghĩa và tự điều chỉnh hành vi. Thứ tư, báo chí cần chủ động tham gia vào chính môi trường số với tư cách là một lực lượng dẫn dắt. Không thể đứng ngoài mạng xã hội để phê phán mạng xã hội. Báo chí phải hiện diện trên nền tảng số, nhưng với chuẩn mực cao hơn, nội dung sâu hơn và trách nhiệm rõ ràng hơn. Khi báo chí tạo được "dòng chủ lưu" về giá trị, thì các xu hướng lệch chuẩn sẽ khó có thể chi phối toàn bộ không gian.

Bộ Quy tắc 2026 đã đặt ra yêu cầu cụ thể đối với báo chí: Tăng cường cung cấp thông tin, định hướng dư luận, lan tỏa giá trị tích cực, phê phán hành vi lệch chuẩn, xác minh thông tin trước tin đồn và tham gia đấu tranh với tin giả. Đây không chỉ là nhiệm vụ, mà còn là cơ hội để báo chí khẳng định vai trò của mình trong kỷ nguyên số.

Không gian mạng sẽ tiếp tục mở rộng và ngày càng gắn bó chặt chẽ với đời sống xã hội. Trong bối cảnh đó, văn hóa số không còn là một khái niệm phụ, mà trở thành một nền tảng quan trọng cho sự phát triển bền vững. Một xã hội không thể mạnh nếu hệ giá trị bị xói mòn. Và một không gian mạng không thể lành mạnh nếu thiếu chuẩn mực văn hóa. Xây dựng văn hóa số vì thế không phải là việc của riêng một ngành, mà là trách nhiệm chung của toàn xã hội. Từ quản lý nhà nước, doanh nghiệp công nghệ, hệ thống báo chí, nhà trường, gia đình cho đến từng người dùng, tất cả đều phải tham gia vào quá trình này. Chỉ khi mỗi chủ thể nhận thức rõ vai trò của mình, không gian mạng mới có thể trở thành nơi lan tỏa giá trị, thay vì là nơi khuếch đại lệch chuẩn. Giữ gìn văn hóa trong kỷ nguyên số, suy cho cùng, không phải là giữ gìn một cái gì đó xa xôi, mà là giữ gìn cách con người đối xử với nhau - dù là trong đời sống thực hay trên không gian mạng. ■

Khẩn trương điều chỉnh việc tu bổ di tích Minh Khiêm Đường

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Liên quan đến dư luận việc tu bổ công trình Minh Khiêm Đường, lăng vua Tự Đức có sự sai lệch, ngày 14.4, Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế đã tổ chức cuộc họp với sự tham gia của nhiều chuyên gia về bảo tồn, các nhà nghiên cứu am hiểu về di tích Huế.

Quá trình tu bổ công trình Minh Khiêm Đường, một trong ba nhà hát cổ dưới triều Nguyễn, Ban Quản lý dự án Cố đô Huế và Công ty CP Tu bổ di tích Huế (đơn vị thi công) cho biết, đã có một số điều chỉnh theo các nguồn tư liệu. Cụ thể, một hạng mục kiến trúc có lối thiết kế độc đáo, sơn son thếp vàng với diện tích nhỏ (dài 1,66m, rộng 0,9mm, cao 1,7m) nằm ngay trên cửa vòm ở chái Đông được xác định là "Long đình", tức nơi vua ngồi để xem biểu diễn nghệ thuật. Hạng mục này hiện đã cơ bản hoàn thành, song nhiều chuyên gia cho rằng đây không phải là vị trí vua ngồi xem hát.

Chái Đông của Minh Khiêm Đường vừa được tu bổ. Hạng mục phía trên cửa vòm được cho là "Long đình" nhưng các chuyên gia phản bác

Nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa đã "phản bác" nhận định vị trí vua ngồi ở chỗ gọi là "Long đình" mà đơn vị thi công dẫn chứng. Theo ông Hoa, bức hoành phi Minh Khiêm Đường được gắn ở chái Tây của công trình; đối chiếu với các công trình kiến trúc dưới triều Nguyễn cho thấy, bức hoành phi ở đâu thì vua ngồi đó và cùng hướng về một phía. Nhà hát Minh Khiêm Đường được xây dựng từ thời vua Tự Đức còn sống và nhà vua thường lên đây nghỉ ngơi, xem hát tuồng. Cạnh chái Tây của Minh Khiêm Đường là Lương Khiêm Điện, nơi vua thường nghỉ ngơi, nên việc di chuyển từ chỗ nghỉ ra nhà hát và ngồi ở chái Tây là khá phù hợp.

"Thư tịch của triều Nguyễn, cơ bản không bắt gặp chi tiết cụ thể về Minh Khiêm Đường; còn trong Đại Nam Thực Lục thì nhắc đến Khiêm Cung chưa đến 10 lần và cũng không cụ thể về Minh Khiêm Đường. Thư tịch ít ỏi nhưng may mắn thời Pháp thuộc đã có những bài nghiên cứu, đồng thời cũng còn lưu lại một số hình ảnh về di tích này. Minh Khiêm Đường là công trình còn tồn tại chứ không bị phá hủy, đổ sập như các điện khác, do đó việc phân tích, nhận định để tu bổ cũng có những thuận lợi nhất định. Chúng ta cần phải làm cẩn trọng và khoa học", nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa nêu ý kiến. Theo ông, vị trí được cho là Long đình khả năng là ghế thờ, bàn thờ vì không gian quá hẹp, vua không thể ngồi trên đó. Ngoài vua còn có lính canh và đoàn tùy tùng phục vụ, không thể đủ chỗ được.

Vấn đề này, KTS Phùng Phu cũng bày tỏ tán đồng bởi "sân khấu của Minh Khiêm Đường được dựng giữa sàn, nhà vua không thể ngồi trên cao rồi nhìn xuống vì lúc đó chỉ thấy đầu của diễn viên".

Ngoài ra, theo ảnh hiện trạng của công trình trước khi tu bổ thì phần trang trí trần sân khấu tại Minh Khiêm Đường có 143 vì tinh tú, nhưng quá trình thi công được đưa lên thành 183 vì sao. Vấn đề này, nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa cũng chỉ ra điều chưa hợp lý và không có căn cứ khoa học

Một nội dung quan trọng cũng được Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế và các nhà nghiên cứu quan tâm, đó là các cánh cửa ở chái Đông của Minh Khiêm Đường. Theo hình ảnh tư liệu năm 1957, mặt cắt của chái Đông có 5 cửa, gồm 1 cửa vòm (ngay dưới vị trí được cho là "Long đình") và 4 cửa đối xứng nhau qua cửa vòm. Khi tiến hành tu bổ, có 2 cửa đã bị "biến mất" và được lắp lại bằng hệ vách ván cố định. Theo đơn vị thi công, nhà hát Minh Khiêm Đường được xây dựng và đưa vào sử dụng từ năm 1865 đến 1883 thì vua Tự Đức qua đời. Kể từ đó cho đến năm 1945, công trình này gần như không còn công năng của một nhà hát, mặc dù kiến trúc được giữ nguyên. "Trong giai đoạn 1883 - 1945 là giai đoạn có nhiều biến động của triều Nguyễn nên công năng sử dụng của nhà hát có phần biến đổi, có thể chia nhỏ khu vực chái Đông để sử dụng vào mục đích khác, do đó các cửa của vách ván đã có sự biến đổi.

KTS Phùng Phu cũng cho rằng, khả năng hai cửa này được mở về sau. Trong kiến trúc thì hệ thống kết cấu về cổng, cửa rất quan trọng, đặc biệt là ở các công trình di tích Huế. Cửa phải có khung, thanh vòm, có quy định về kích thước… Trong kiến trúc cổ xưa, không có chuyện mở cửa như chái Đông của Minh Khiêm Đường, cánh cửa cao gần chạm đến đố bản; có mở cửa thì cũng phải theo nguyên tắc, định chế.

Trong khi đó, ông Nguyễn Phước Hải Trung, Phó Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế cho biết, tìm hiểu các thông tin về nghệ thuật tuồng có thể nhận định rằng hai cánh cửa bị bịt kín là công trình đã được tồn tại từ lâu. Các vở diễn tuồng, diễn viên thường phải mang trang phục cồng kềnh nên phải bước ra sân khấu từ một cánh cửa lớn. Cùng với đó, việc ra vào phải theo hai cánh cửa khác nhau gọi là cửa Sinh và cửa Tử. Ông Hải Trung cũng cho rằng, vị trí được xem là "Long đình" không phải là nơi vua ngồi coi hát khi còn sống, cũng không phải là nơi thờ tổ nghề hát tuồng như một số nhận định, mà là nơi để vua "ngồi vọng" coi hát khi đã qua đời nên diện tích mới hạn chế.

Giám đốc Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế Hoàng Việt Trung nói rằng, sự việc là bài học lớn trong công tác trùng tu di tích của đơn vị. Rất may, công trình này chưa nghiệm thu, vẫn đang trong quá trình thi công nên khi phát hiện thêm những chứng cứ, tư liệu lịch sử thì sẽ tiến hành điều chỉnh cho phù hợp với các quy định của trùng tu. Qua tiếp thu các ý kiến và dẫn chứng lịch sử, phân tích khoa học của các nhà nghiên cứu, chuyên gia, đơn vị, ông Trung đề nghị đơn vị thi công và Ban quản lý dự án di tích Cố đô Huế thực hiện việc mở lại hai cánh cửa ở chái Đông của Minh Khiêm Đường như trước khi hạ giải. Đồng thời, nghiên cứu các giải pháp để trang trí trần sân khấu theo đúng tư liệu và dẫn chứng khoa học. ■

Kỳ quan "bước ra" từ trang sách

● **HỒNG HẠNH**

Giữa làn sóng số hóa đang làm thay đổi cách trẻ em tiếp cận tri thức, một hướng đi mới đang dần định hình: Kết nối công nghệ với văn hóa đọc để tạo nên những trải nghiệm học tập sống động và giàu cảm xúc.

Bộ đôi sách tương tác AR (thực tế tăng cường) *Phiêu lưu ngân hà và Khu rừng kỳ thú* vừa ra mắt độc giả nhí

Sự xuất hiện của bộ sách tương tác AR từ SPACES đã mở ra cánh cửa đưa những trang giấy "bước vào đời sống", đồng thời gợi mở lời giải cho bài toán cân bằng giữa thiết bị số và thói quen đọc truyền thống. Khi công nghệ được đặt đúng vai trò - như một chất xúc tác thay vì sự thay thế - hành trình đọc của trẻ không còn là tiếp nhận thụ động, mà trở thành cuộc khám phá chủ động, nơi trí tưởng tượng được đánh thức và tri thức được chạm tới bằng nhiều giác quan.

"Cú hích" đưa trẻ trở lại với sách giấy

Vừa qua, tại Đường sách TP.HCM, thương hiệu SPACES chính thức trình làng bộ đôi sách tương tác AR (thực tế tăng cường) mang tên *Phiêu lưu ngân hà* và *Khu rừng kỳ thú*. Được thiết kế như "cánh cửa" mở ra thế giới, hai ấn phẩm đầu tay của SPACES tập trung vào những chủ đề khơi gợi trí tò mò mạnh mẽ nhất của trẻ. Với *Phiêu lưu ngân hà,* các em không chỉ đọc về các hành tinh mà còn được chứng kiến hệ mặt trời xoay tròn sống động, chạm tay vào những vì sao và lắng nghe âm thanh kỳ ảo của vũ trụ ngay tại nhà. Trong khi đó, *Khu rừng kỳ thú* lại tái hiện hệ sinh thái tại Thảo Cầm Viên, đưa những loài thú quý hiếm, chim muông và cây cỏ "bước" ra khỏi trang giấy với các chuyển động chân thực, giúp trẻ học cách thấu hiểu và yêu thương thiên nhiên một cách tự nhiên nhất.

Điểm nhấn của sự kiện là buổi talkshow chuyên sâu mang chủ đề "Mở trang sách - Đánh thức kỳ quan", với mục tiêu then chốt là giải đáp những băn khoăn của phụ huynh trong việc cân bằng giữa công nghệ và văn hóa đọc, đồng thời định hướng cách sử dụng AR như một công cụ giúp trẻ thoát khỏi sự lệ thuộc vào các thiết bị điện tử giải trí thụ động.

Dưới góc nhìn của một chuyên gia công nghệ dày dạn kinh nghiệm, ông Nguyễn Huy, Giám đốc Công nghệ Công ty NewEra Inc cho rằng: "AR không sinh ra để thay thế sách, mà là để đánh thức những trang giấy, biến việc đọc từ hành vi tiếp nhận thụ động thành một hành trình trải nghiệm đa giác quan. Trẻ không còn chỉ đọc về đại dương mà được lặn xuống giữa đàn cá nhờ AR. Khi kiến thức có kích thước và chiều sâu trong không gian thực, bộ não sẽ ghi nhớ đó như một trải nghiệm thực tế chứ không phải thông tin số". Chính sự tương tác này giúp bộ não trẻ ghi nhớ kiến thức một cách tự nhiên, biến những khái niệm trừu tượng về vũ trụ hay thiên nhiên trở nên gần gũi và dễ hiểu hơn bao giờ hết.

Đồng quan điểm, TS Trịnh Cam Ly - người đã dành gần 30 năm tâm huyết cho giáo dục tiểu học khẳng định, việc tích hợp công nghệ vào sách giấy chính là "liều thuốc" hóa giải thực trạng trẻ đọc thụ động hiện nay. "Sách chính là một trong những chìa khóa quan trọng để mở khóa tiềm năng, nuôi dưỡng trí tưởng tượng không giới hạn của các em. Những người làm sách tại SPACES đã rất tinh tế khi tích hợp công nghệ trên sách giấy - vừa nuôi dưỡng thói quen đọc, vừa nuôi dưỡng hứng thú đọc. Khi đôi mắt được nhìn thấy sự vận động, đôi tai nghe thấy âm thanh chân thực và đôi tay được tương tác trực tiếp, việc đọc trở thành một hành trình khám phá mà phía sau mỗi chiều ẩn chứa bao điều kỳ thú", bà chia sẻ.

Chị Đoàn Phương Thoa, Nhà sáng lập SPACES thông tin: "SPACES không ứng dụng AR như một trò chơi, mà là để trẻ đọc sâu hơn, hiểu kỹ hơn và yêu tri thức một cách tự nhiên hơn. AR là điểm khởi đầu ngọt ngào để đưa trẻ vào mê cung tri thức, nhưng chính nội dung sâu sắc và ngôn ngữ trong sách mới là thứ giữ chân và nuôi dưỡng tâm hồn các em". Bằng cách lấy sách giấy làm gốc và dùng AR làm đòn bẩy, mỗi ấn phẩm của SPACES trở thành một cánh cổng đa chiều, giúp trẻ không chỉ tiếp cận tri thức mà còn học được cách tập trung, đào sâu suy nghĩ trong một không gian tĩnh lặng đầy giá trị truyền thống.

Từ "xem cùng" đến "chơi cùng"

Một trong những nội dung sâu sắc nhất tại buổi tọa đàm chính là lời giải cho nỗi lo lắng thường trực của các bậc phụ huynh về việc trẻ bị cô lập hoặc "bao vây" bởi các thiết bị điện tử. Ông Nguyễn Huy đã đưa ra một quy tắc quan trọng, đó là không nên để công nghệ làm "người trông trẻ", mà hãy biến nó thành cầu nối cảm xúc: "Sợi dây kết nối không nằm ở cái màn hình, mà nằm ở ánh mắt và những câu hỏi chúng ta dành cho con khi cùng nhau bước vào không gian công nghệ đó. Thay vì đưa thiết bị cho con tự mày mò, cha mẹ hãy là người đặt câu hỏi. Công nghệ lúc này là cái cớ để khởi đầu một cuộc hội thoại chất lượng".

Đứng từ góc độ giáo dục, TS Trịnh Cam Ly gợi mở, để nuôi dưỡng thói quen đọc bền vững, cha mẹ cần chú trọng vào trải nghiệm cảm xúc thay vì sự ép buộc: "Một đứa trẻ sẽ đọc không phải vì cần, mà vì muốn, đọc khi chúng tìm thấy niềm vui, sự đồng cảm, hoặc cảm giác được mở rộng thế giới qua trang sách. Cánh cửa dẫn vào kỳ quan tiềm năng của trẻ chỉ mở khi có chìa khóa đúng - đó là sự đồng hành tinh tế, kiên nhẫn và thấu hiểu từ người lớn". Bà khuyến khích cha mẹ hãy chọn lọc những nội dung có ý nghĩa, tạo không gian để trẻ được "đồng sáng tạo" cùng tác giả thay vì để các hình ảnh làm sẵn thay thế hoàn toàn trí tưởng tượng.

Các diễn giả chia sẻ về sự phát triển song hành của sách giấy và công nghệ

Chị Đoàn Phương Thoa chia sẻ thêm về nỗi trăn trở làm sao để trẻ không bị lạc lối giữa thế giới số: "Chúng ta mở đúng cửa khi chúng ta lấy sách giấy làm gốc và AR làm chất xúc tác. Để trẻ mở đúng cánh cửa mà không bị lạc lối, chúng ta cần biến công nghệ thành một công cụ dẫn đường nhân văn, chứ không phải là một bức tường ngăn cách. Khi việc đọc mang lại niềm vui tự thân và có sự thấu cảm của cha mẹ, trẻ sẽ tự tin bước vào thế giới số với một chiếc la bàn tri thức vững chãi".

Tại buổi talkshow, các diễn giả đều bày tỏ niềm tin mãnh liệt vào một tương lai nơi sách giấy và công nghệ hòa quyện để phụng sự thế hệ tương lai. Khát vọng của những người làm sách không chỉ dừng lại ở các hiệu ứng hình ảnh sống động về vũ trụ hay muông thú, mà còn hướng tới việc chuyển hóa các giá trị văn hóa, dữ liệu lịch sử và các trò chơi dân gian thành định dạng tương tác 3D. Chị Phương Thoa bày tỏ: "Dù là AR, trò chơi dân gian hay các ấn phẩm văn hóa, tất cả đều xoay quanh một trục giá trị duy nhất là nuôi dưỡng những đứa trẻ hiểu về cội nguồn, vững vàng trong hiện tại và tự tin bước ra thế giới".

Thật vậy, khi công nghệ được đặt đúng trong quỹ đạo giáo dục và có sự đồng hành thấu cảm từ gia đình, nó không còn là rào cản mà trở thành công cụ hữu hiệu giúp trẻ em Việt vừa bám sâu vào cội nguồn, vừa tự tin vươn ra thế giới. Những hướng tiếp cận tiên phong của SPACES cho thấy một triết lý nhân văn rõ ràng: Công nghệ không sinh ra để thay thế các giá trị truyền thống, mà để "thổi hồn" vào những trang sách, biến hành trình tiếp nhận tri thức của thế hệ tương lai trở nên sống động và giàu sức gợi hơn bao giờ hết. ■

Cuộc thi thiết kế đồ họa kỷ niệm 50 năm Việt Nam gia nhập UNESCO

Văn phòng UNESCO tại Việt Nam phối hợp với Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam chính thức phát động cuộc thi thiết kế đồ họa kỷ niệm 50 năm Việt Nam gia nhập UNESCO (1976-2026). Cuộc thi dành cho tất cả công dân Việt Nam từ 18 tuổi trở lên, bao gồm các nhà thiết kế chuyên nghiệp, xưởng thiết kế, sinh viên mỹ thuật và thiết kế.

Các bài dự thi sẽ được đánh giá dựa trên khả năng truyền tải thông điệp về chặng đường 50 năm quan hệ Việt Nam - UNESCO, chất lượng thẩm mỹ cũng như mức độ tuân thủ các quy định của UNESCO.

BTC nhận bài dự thi đến hết ngày 30.4 và dự kiến công bố kết quả vào tháng 5. Hồ sơ gửi về email hanoi@unesco.org, bao gồm: Một trang trình bày (định dạng PDF) thể hiện mẫu đồ họa kỷ niệm và cách ứng dụng cùng logo UNESCO; một bản mô tả ý tưởng ngắn (tối đa 200 từ) và thông tin liên hệ.

ĐỨC DUY

NHẠC VIỆT ĐẦU NĂM 2026:

"Nốt lặng" và những chuyển dịch ngầm

ANH HUY

Những tháng đầu năm 2026 trôi qua với trạng thái khá đặc biệt của thị trường âm nhạc Việt Nam. Sau năm 2025 sôi động với các concert quy mô lớn, các chương trình thực tế phủ sóng rộng rãi và nhiều ca khúc tạo hiệu ứng lan tỏa mạnh, không khí âm nhạc đầu năm nay có phần trầm xuống.

Theo ghi nhận, một số nghệ sĩ như Pháo hay Grey D vẫn liên tục phát hành sản phẩm mới, từ single đến EP, album. Tuy nhiên, thị trường chưa xuất hiện thêm "hiện tượng" đủ sức lan tỏa rộng khắp như những bản hit của năm trước. Từ thực tế này, câu hỏi về khả năng nhạc Việt bước vào giai đoạn thoái trào được đặt ra.

Chia sẻ với *Văn Hóa,* PGS.TS Nguyễn Văn Thăng Long - Đại học RMIT Việt Nam cho rằng, nếu nhìn từ dữ liệu và bối cảnh chuyển dịch văn hóa, đây không phải là dấu hiệu đi xuống, mà là biểu hiện của một quá trình tái cấu trúc thị trường.

***Trạm Yêu Concert 4* diễn ra vào đầu tháng 4.2026 tại Hà Nội mang đến nhiều trải nghiệm âm nhạc đặc sắc**

Xu hướng "chững lại" mang tính toàn cầu

Phân tích từ các nền tảng dữ liệu âm nhạc quốc tế cho thấy, sự trầm lắng này không chỉ diễn ra ở Việt Nam. Theo *Chartmetric*, thị trường âm nhạc toàn cầu, đặc biệt là dòng Pop Anglo-Mỹ, đang trải qua giai đoạn giảm tốc. Cụ thể, trong năm 2025, số lượng ca khúc mới lọt vào nhóm dẫn đầu các bảng xếp hạng lớn chỉ còn 23 bài, giảm gần một nửa so với 49 bài của năm 2024. Đáng chú ý, bước sang tháng 1.2026, tỷ lệ ca khúc phát hành mới trong *Spotify Global Top 50* chỉ đạt khoảng 3,5% - mức thấp kỷ lục.

Chuyên gia Đại học RMIT Việt Nam nhận định, sự "bám trụ" của các bản hit cũ đã tạo ra áp lực đáng kể. Những ca khúc từng tạo dấu ấn lớn trong giai đoạn 2024-2025 tiếp tục giữ vị trí cao trên bảng xếp hạng, khiến không gian cho các sản phẩm mới bị thu hẹp.

Tại Việt Nam, xu hướng này cũng lặp lại. Nhiều ca khúc Pop từ năm trước vẫn duy trì độ phủ, trong khi sản phẩm vừa trình làng khó tạo đột phá. Điều này, theo PGS Thăng Long, phản ánh một thực tế là người nghe đang cần "khoảng nghỉ" để tiêu hóa những gì đã quá dày đặc trước đó, đồng thời chờ đợi những khác biệt rõ rệt hơn thay vì các công thức quen thuộc.

Bề mặt trầm lắng, nhưng nền tảng vẫn tăng trưởng

Tuy nhiên, nếu chỉ nhìn vào bảng xếp hạng để đánh giá thị trường, có thể dẫn đến nhận định phiến diện. Dẫn số liệu từ IFPI, PGS.TS Nguyễn Văn Thăng Long cho biết, doanh thu thu âm toàn cầu năm 2025 vẫn tăng 6,4%, đạt 31,7 tỉ USD. Điều này cho thấy nhu cầu thưởng thức âm nhạc không hề suy giảm. Vấn đề nằm ở chỗ sự chú ý của khán giả đang phân tán mạnh mẽ. Thị trường âm nhạc hiện nay không còn tập trung vào một vài "bản hit quốc dân" như trước, mà bị chia nhỏ thành nhiều cộng đồng thưởng thức khác nhau: Kpop, Indie, Latin, Rap, R&B, hay thậm chí là các sản phẩm ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI).

Tại Việt Nam, khán giả đang dành sự quan tâm đáng kể cho Rap, R&B và đặc biệt là sự quay lại đầy ngoạn mục của các yếu tố dân ca, nhạc cách mạng và truyền thống. "Thị phần sự chú ý" (Share of attention) bị chia nhỏ trong vài năm gần đây đồng nghĩa với việc khó có một bài hát mới nào có thể thống trị hoàn toàn cảm xúc của số đông như trước.

Ngoài ra, sự bất tử của các bài hát quốc dân trong kỷ nguyên streaming cũng đóng vai trò then chốt. Với gần 30.000 bản phát hành mới mỗi ngày, một ca khúc mới không chỉ cạnh tranh với các đối thủ cùng thời mà còn phải đấu với kho nhạc khổng lồ của nhiều thập kỷ trước.

Số liệu từ Luminate và Spotify cũng củng cố thêm luận điểm này thông qua khái niệm *Catalog Music* (nhạc cũ phát hành trên 18 tháng). Trên toàn cầu, nhạc cũ hiện chiếm tới hơn 70-72% tổng thời lượng streaming; tại Việt Nam, con số này cũng đang tăng cao kỷ lục trong quý 1 năm 2026. Theo PGS.TS Nguyễn Văn Thăng Long, điều này phản ánh xu hướng người nghe quay lại với những giá trị đã được kiểm chứng. Đồng thời, vòng đời của một ca khúc trong kỷ nguyên số được kéo dài đáng kể, nhất là khi được đưa vào các playlist lớn.

Một tín hiệu đáng chú ý khác là số lượng nghệ sĩ Việt đạt mức doanh thu bền vững từ nền tảng streaming đã tăng đáng kể trong thời gian gần đây. Điều này cho thấy thị trường không hề "co lại", mà đang chuyển dịch theo hướng ổn định hơn.

Từ "lượng" sang "chất" - trục chuyển dịch của giai đoạn mới

Theo nhận định của chuyên gia truyền thông, điểm đáng chú ý nhất của thị trường âm nhạc hiện nay là sự thay đổi trong cách đo lường thành công của nghệ sĩ.

Sau giai đoạn 2024-2025 với nhiều sản phẩm mang tính phong trào, gắn với các chương trình thực tế hoặc sự kiện lớn, khán giả bắt đầu có dấu hiệu bão hòa. Điều này mở ra xu hướng mới cho giai đoạn 2026-2027: Giảm bớt yếu tố trình diễn hào nhoáng, tăng chiều sâu cảm xúc cá nhân.

Những sản phẩm mang tính chiêm nghiệm, sử dụng âm thanh acoustic, analog hoặc đề cao giọng hát và câu chuyện cá nhân được dự báo sẽ có nhiều đất phát triển hơn. Đây cũng là thời điểm các nghệ sĩ có năng lực sáng tạo và khả năng biểu đạt nội tâm rõ nét khẳng định vị trí.

Đáng chú ý, thành công của nghệ sĩ không còn phụ thuộc tuyệt đối vào thứ hạng trên bảng xếp hạng hay "top trending" trong thời gian ngắn. Thay vào đó, mô hình phát triển bền vững đang hình thành với ba trụ cột chính: Lượng nghe ổn định từ cộng đồng khán giả trung thành; Khả năng khai thác doanh thu từ biểu diễn trực tiếp và sản phẩm đi kèm; Mức độ ảnh hưởng văn hóa, mở rộng sang các hoạt động thương mại khác.

Theo phân tích, những sản phẩm rời rạc, thiếu hệ sinh thái nội dung hoặc chiều sâu văn hóa thường chỉ đạt mục tiêu ngắn hạn về lượt xem. Ngược lại, nghệ sĩ xây dựng được cộng đồng người hâm mộ và duy trì tương tác qua nhiều kênh sẽ có khả năng phát triển lâu dài, ngay cả khi không nắm giữ vị trí cao trên các bảng xếp hạng.

Từ góc nhìn chuyên môn, PGS.TS Nguyễn Văn Thăng Long cho rằng, sự trầm lắng của quý 1.2026 nên được nhìn nhận như một giai đoạn "tích lũy" hơn là suy giảm. Dự báo từ quý 2, thị trường sẽ sôi động trở lại với các hoạt động biểu diễn, live concert quy mô vừa và nhỏ, chú trọng chất lượng và trải nghiệm. Đây được xem là phép thử cho một thị trường đang chuyển dịch từ tăng trưởng theo số lượng sang chiều sâu cảm xúc.

Ở góc độ dài hạn, sự thay đổi này phản ánh quá trình trưởng thành của thị trường âm nhạc Việt Nam trong bối cảnh số hóa. Âm nhạc không còn vận hành theo logic của những "cơn sốt" ngắn hạn, mà dần chuyển sang mô hình phát triển ổn định, đa tầng và gắn với cộng đồng.

Vì vậy, như nhận định của chuyên gia RMIT, nếu chỉ dựa vào diễn biến trên bảng xếp hạng để kết luận nhạc Việt đang thoái trào, có thể sẽ bỏ qua những chuyển dịch quan trọng đang diễn ra. Thị trường không thu hẹp, mà đang "đổi màu" - từ lớp vỏ phong trào sang chiều sâu cảm xúc và giá trị bền vững hơn. ■

Tìm kiếm nghệ sĩ Việt cho Quỹ Thiết kế và nghệ thuật số RMIT 2026

Quỹ Thiết kế và nghệ thuật số RMIT 2026 chính thức mở nhận hồ sơ, tìm kiếm hai nghệ sĩ hoặc nhà thiết kế trẻ Việt Nam phát triển các dự án nghệ thuật số, với mức hỗ trợ tối đa 105 triệu đồng mỗi người. Thời hạn nộp hồ sơ đến hết ngày 24.4.2026.

Đây là năm thứ tư chương trình được triển khai, hướng đến việc đồng hành cùng các thực hành sáng tạo trong lĩnh vực kỹ thuật số. Theo đó, mỗi ứng viên được chọn sẽ nhận tối đa 55 triệu đồng cho chi phí sản xuất dự án và 50 triệu đồng để tổ chức triển lãm chung. Bên cạnh hỗ trợ tài chính, các nghệ sĩ còn được tư vấn giám tuyển và kết nối với mạng lưới đối tác trong và ngoài nước.

Sau ba mùa tổ chức, chương trình ghi nhận nhiều dấu ấn đáng chú ý. Nổi bật là dự án phim hoạt hình ngắn *Sự tích Trần Thanh Dương* của nghệ sĩ Hachul Lệ Đổ, được trình chiếu tại LHP hoạt hình quốc tế Annecy 2025 (Pháp). Đây là tác phẩm Việt Nam đầu tiên góp mặt tại sự kiện này kể từ năm 1997.

Đại diện chương trình cho biết, qua mỗi năm, quy mô hỗ trợ và mạng lưới hợp tác tiếp tục được mở rộng, với sự tham gia của các không gian nghệ thuật tại Hà Nội, TP.HCM và các đối tác quốc tế. Đợt tuyển chọn năm 2026 dành cho công dân Việt Nam có kinh nghiệm trong lĩnh vực nghệ thuật và thiết kế kỹ thuật số, kỳ vọng tiếp tục phát hiện và nuôi dưỡng các thực hành sáng tạo mới.

T.TRANG

"Kho tri thức sống" của buôn làng Cơ Tu

● ĐỨC HOÀNG

Chơi thành thạo hơn 20 loại nhạc cụ dân tộc, dựng nhà gươl, tạc tượng gỗ và kiên trì hòa giải chuyện buôn làng, già làng C'lâu Nhím (78 tuổi, xã Đông Giang, TP Đà Nẵng) được bà con xem như "kho tri thức sống". Lặng lẽ và bền bỉ, ông đang góp phần gìn giữ, truyền nối những giá trị văn hóa Cơ Tu giữa đời sống hôm nay.

Già làng C'lâu Nhím đang lặng lẽ giữ lửa văn hóa Cơ Tu giữa đại ngàn

Người nghệ sĩ đa tài nơi đại ngàn

Ở xã Đông Giang, già làng C'lâu Nhím (hay còn gọi là Cơ Lâu Nhiếm) không chỉ được biết đến là người có uy tín, mà còn là người am hiểu sâu sắc văn hóa truyền thống của đồng bào Cơ Tu. Với ông, văn hóa không phải để trưng bày, mà là phần hồn cần được gìn giữ trong đời sống hằng ngày. Bởi vậy, từ âm nhạc, điêu khắc đến kiến trúc nhà ở, lĩnh vực nào ông cũng dành thời gian tìm hiểu, gìn giữ và truyền dạy.

Năm 2019, ông giành giải ba tại Trại sáng tác điêu khắc tượng gỗ người Cơ Tu do UBND huyện Hòa Vang (cũ) tổ chức, với tác phẩm "Bắn nỏ" tái hiện hình ảnh quen thuộc trong đời sống sinh hoạt của đồng bào. Ngôi nhà gươl do chính tay ông thiết kế, dựng lên, mang đậm dấu ấn truyền thống, với cột cái ở trung tâm, ván thưng nguyên tấm bao quanh. Đây vừa là nơi sinh hoạt cộng đồng, vừa là không gian lưu giữ ký ức văn hóa. Mỗi khi có khách đến thăm, ông lại đưa vào nhà gươl, kể chuyện về phong tục, tập quán của người Cơ Tu.

Trong các hoạt động cộng đồng, ông đóng vai trò như một "công trình sư", trực tiếp hướng dẫn thanh niên dựng nhà gươl, nhà dài, cây nêu… theo đúng lối xưa. Còn trong mắt bà con, ông chính là "cuốn từ điển sống" của buôn làng; mỗi khi gặp điều chưa rõ, từ lễ nghi đến cách dựng nhà, người dân lại tìm đến để hỏi.

Cùng các nghệ nhân và người dân, ông góp sức phục dựng nhà sàn, nhà dài, nhà gươl, cây nêu… theo nguyên bản tại Làng văn hóa truyền thống Cơ Tu ở Đông Giang. Sau mỗi công trình, ông tiếp tục hoàn thiện không gian bằng những bức tượng, phù điêu gỗ do chính tay mình chế tác, tạo nên một tổng thể đậm bản sắc.

Trong các lễ hội, hình ảnh già C'lâu Nhím luôn là điểm nhấn. Với chiếc khèn, tiếng trống và những âm thanh đặc trưng của núi rừng, ông vừa biểu diễn vừa tham gia dàn dựng, được bà con ví như "tổng đạo diễn" của hội làng.

Ông còn chơi thành thạo hơn 20 loại nhạc cụ và tự tay chế tác nhiều loại trống, đàn truyền thống. Trong căn nhà gươl của gia đình, những nhạc cụ cùng vật dụng đan lát được treo trang trọng như một "bảo tàng nhỏ" của văn hóa Cơ Tu. "Trước đây tôi làm để dùng trong gia đình. Nay phát triển du lịch cộng đồng, những thứ này lại phục vụ lễ hội. Tôi mừng vì văn hóa dân tộc mình được quan tâm, không còn lo bị mai một", ông chia sẻ.

"Cầu nối" của buôn làng

Trong mắt nhiều người Cơ Tu, già làng C'lâu Nhím là biểu tượng của sự cống hiến bền bỉ qua cả thời chiến lẫn thời bình. Sinh ra trong gia đình có truyền thống cách mạng, từ năm 12 tuổi, ông theo cha hoạt động tại chiến trường Tây Giang, sau đó tham gia lực lượng thông tin phục vụ kháng chiến. "Những năm tháng đó gian khổ lắm, nhiều người đã ngã xuống, nhưng ai cũng một lòng vì Tổ quốc, vì độc lập tự do", ông nhớ lại. Khoảnh khắc nghe tin chiến thắng, với ông, vẫn là ký ức không thể nào quên.

Sau ngày đất nước thống nhất, ông trở về quê, đảm nhận nhiều công việc như cán bộ ngành điện ảnh, cán bộ thôn, Trưởng ban giám sát hòa giải, người có uy tín tại địa phương... Hơn 50 năm đứng trong hàng ngũ của Đảng, ông luôn giữ vai trò nêu gương, là chỗ dựa tinh thần để bà con tin tưởng, noi theo. Không chỉ tham gia tổ hòa giải, ông còn trở thành "cánh tay nối dài" của lực lượng Công an xã trong tuyên truyền, vận động người dân chấp hành chủ trương, chính sách, pháp luật.

Theo ông, mâu thuẫn trong cộng đồng chủ yếu xuất phát từ tranh chấp đất đai, tài sản. Mỗi khi xảy ra vụ việc, ông đều trực tiếp đến tận nơi, kiên trì giải thích, tháo gỡ từ gốc để giữ gìn sự đoàn kết. Trong quá trình triển khai mô hình chính quyền địa phương hai cấp, ông cùng lực lượng Công an xã đi từng nhà vận động người dân hiểu và đồng thuận. "Khi bà con hiểu đúng thì sẽ ủng hộ, mình nói phải đi cùng với làm thì họ mới tin", ông chia sẻ.

Ở cái tuổi nhiều người đã nghỉ ngơi bên con cháu, già C'lâu Nhím vẫn đều đặn đi từng nhà, vận động bà con làm ăn, cho trẻ đến trường, từng bước xóa bỏ hủ tục. Gia đình ông cũng là tấm gương trong phát triển kinh tế với gần 6ha rừng keo, ao cá và đàn gà, thu nhập mỗi năm gần 100 triệu đồng. Cả 7 người con của ông đều được ăn học đến nơi đến chốn và trở về công tác tại địa phương. Với ông, tri thức là con đường bền vững nhất để buôn làng phát triển.

Bên cạnh đó, ông còn đi đầu trong việc hiến đất làm đường, vận động học sinh đến trường. Từ chỗ còn tình trạng bỏ học, đến nay hầu hết trẻ em trong thôn đều được đến lớp đầy đủ. Với những đóng góp bền bỉ, ông được trao nhiều bằng khen, giấy khen, đặc biệt là Huân chương Kháng chiến hạng Ba.

Già C'lâu Nhím không nói nhiều về việc giữ văn hóa, cũng không nghĩ mình đang làm điều gì lớn lao. Ngày này qua ngày khác, ông vẫn đi, vẫn làm, vẫn giữ từng nếp sống của buôn làng. Chính từ sự lặng lẽ ấy, văn hóa Cơ Tu không chỉ được gìn giữ mà vẫn đang hiện diện, bền bỉ trong đời sống hôm nay. ■

Chuỗi hoạt động văn hóa - thể thao kỷ niệm 30.4 tại TP.HCM

UBND TP.HCM vừa ban hành kế hoạch tổ chức Ngày hội "Non sông thống nhất", kỷ niệm 51 năm Ngày Thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2026) và 140 năm Ngày Quốc tế Lao động (1.5.1886 - 1.5.2026).

Điểm nhấn là chương trình bắn pháo hoa nghệ thuật diễn ra từ 21-21h15 ngày 30.4 tại 7 điểm, gồm 3 điểm tầm cao và 4 điểm tầm thấp. Ba điểm tầm cao được bố trí tại khu vực đầu đường hầm sông Sài Gòn (phường An Khánh), khu trung tâm thành phố mới (phường Bình Dương) và quảng trường công viên Bà Rịa (phường Bà Rịa). Chương trình do Bộ Tư lệnh TP.HCM chủ trì, phối hợp Sở VHTT TP.HCM và các đơn vị liên quan thực hiện.

Trong khuôn khổ ngày hội, các hoạt động văn hóa - thể thao được tổ chức đồng loạt. Nổi bật là Giải Việt dã truyền thống 30.4 TP.HCM lần thứ 50 năm 2026. Tối 30.4, TP tổ chức chương trình biểu diễn nghệ thuật tại 3 khu vực. Hoạt động triển lãm hình ảnh kỷ niệm diễn ra từ 23.4 - 12.5 tại khu vực Nguyễn Huệ - Đồng Khởi (phường Sài Gòn), công viên Nguyễn Du (phường Thủ Dầu Một) và Nhà truyền thống cách mạng (phường Vũng Tàu). Lễ viếng Nghĩa trang Liệt sĩ, lễ dâng hương, dâng hoa tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chủ tịch Tôn Đức Thắng được tổ chức ngày 29.4.

Từ 26.4 - 1.5, các chương trình văn nghệ phục vụ người dân tại cơ sở diễn ra ở nhiều phường, xã. Bên cạnh đó, nhiều hoạt động ý nghĩa khác được triển khai như gặp mặt nhân chứng lịch sử, các chương trình chăm lo đời sống người lao động, hội thi, trò chơi dân gian, hội sách…

KIỀU GIANG

Tây Sơn thất hổ tướng khơi dậy hào khí Quang Trung trên màn ảnh rộng

Sau hơn 3 năm chuẩn bị, dự án phim dã sử - hành động *Tây Sơn thất hổ tướng: Kỳ Nam cung thủ Lý Văn Bưu* chính thức ra mắt, đánh dấu bước khởi đầu cho tham vọng đưa lịch sử Việt lên màn ảnh bằng cách kể hiện đại, chân thực và giàu cảm xúc. Không chỉ là một bộ phim, dự án còn mở ra hướng kết hợp điện ảnh với du lịch, đồng thời khơi dậy niềm tự hào dân tộc qua câu chuyện về những anh hùng thời Tây Sơn.

Dự án được khởi nguồn từ tâm huyết của ba nhà sáng lập Phan Phúc, Đỗ Khôi và Võ Đức - những người con của vùng đất Bình Định, Gia Lai, mang trong mình khát vọng tái hiện một giai đoạn lịch sử hào hùng bằng ngôn ngữ điện ảnh hiện đại. Để đạt độ chân thực cao, ê kíp đã lặn lội khắp ba miền tìm kiếm và huấn luyện những chiến mã phù hợp, đồng thời đầu tư chế tác thủ công hệ thống giáp trụ, binh khí, phục trang và đặc biệt là "Kỳ Nam Thần Cung" dựa trên nghiên cứu lịch sử. Dàn diễn viên quy tụ nhiều tên tuổi giàu kinh nghiệm cùng các gương mặt trẻ, tạo nên sự kết hợp giữa chiều sâu và sức sống mới...

Sau nhiều năm chuẩn bị, dự án đã bước vào giai đoạn hoàn thiện cuối cùng để sẵn sàng bấm máy vào tháng 5.2026, với kế hoạch ra mắt vào dịp Tết Dương lịch 2027. Không chỉ hướng đến mục tiêu doanh thu, ê kíp sáng tạo còn kỳ vọng khơi dậy niềm tự hào dân tộc, đưa lịch sử Việt Nam đến gần hơn với công chúng và góp phần nâng tầm vị thế điện ảnh Việt trên bản đồ khu vực.

H.HẠNH

Chăm vợ rồi lại vào trận tuyến

● Bài, ảnh: LÊ VĂN CHƯƠNG

Nửa đêm từ Gia Lai phóng gấp xuống cửa ngõ dẫn vào TP Quy Nhơn để đón lõng đối tượng đưa ma túy từ Sơn La vào miền Trung; vừa xong việc thì lại tiếp tục chơi trò ú tim với Hùng "cáo" - một đối tượng ma túy cao tay, đầy nghiệp vụ ở tỉnh Nghệ An... Người vợ Nguyễn Thị Huyền Trang nửa đêm nhắn chừng, "anh đi hoài không biết khi nào có đứa con".

Câu chuyện của Thiếu tá Lê Hồng Sơn, 31 tuổi, trinh sát của Đoàn đặc nhiệm phòng chống ma túy và tội phạm miền Trung (thuộc Cục Phòng chống ma túy và tội phạm Bộ Tư lệnh Biên phòng - Đoàn 2) cũng là chân dung của nhiều trinh sát khác.

Chuyên án đeo bám, đấu trí cân não để bắt quả tang Hùng "cáo" cùng 18.000 viên ma túy tổng hợp

Thiếu tá Sơn tham gia khống chế đối tượng ma túy có trang bị súng

Cuộc đeo bám Hùng "cáo"

Giữa năm 2025, Thiếu tá Lê Hồng Sơn và đồng đội đã lập công, phá đường dây ma túy mới trong Chuyên án A424.6p, bắt giữ đối tượng mua bán, vận chuyển 38 bánh heroin từ Lào về Việt Nam qua tuyến biên giới của tỉnh Quảng Nam (nay là TP Đà Nẵng). Vừa bắt giữ xong, các trinh sát lập tức đổ ra hướng Nghệ An, Quảng Trị và lên Tây Nguyên vì có tin tức mới… Đáng nhớ và cân não nhất đối với Thiếu tá Sơn là vụ đeo bám Hùng "cáo".

Đầu tháng 5.2022, chiếc xe bán tải màu cam mang biển số Nghệ An chạy từ TP Huế ra hướng Quảng Trị. Điều khiển xe là một thanh niên có bề ngoài khá bảnh bao, nói tiếng Nghệ An, tên Nguyễn Tất Hùng. Khi tới Huế, cũng như mọi lần khác, Hùng mặc quần sort màu sữa, áo trắng in hình "hoa lá cành", đầu đội mũ phớt đúng kiểu du khách.

Việc đeo bám Hùng "cáo" được Thiếu tá Sơn và các trinh sát xem như một cuộc đấu trí cân não. Trước đó trinh sát đã vồ hụt Hùng "cáo". Hắn đang ở khách sạn, áp dụng chiêu thoát xác, sau đó phóng lên hướng cửa khẩu Lao Bảo của tỉnh Quảng Trị. Việc nhận hàng diễn ra chớp nhoáng.

Cơ sở liên tiếp thông báo về chuyến đi hàng của Hùng "cáo" và nếu trinh sát có mặt cũng rất khó bắt được, vì Hùng "cáo" chọn địa hình nhận hàng tại một điểm trinh sát khó ngờ tới, nếu phát hiện nghi vấn thì hàng sẽ được ném vào rừng.

Nguyễn Tất Hùng, SN 1976, quê ở xã Tân Sơn, huyện Đô Lương, tỉnh Nghệ An. Trong đám bạn cùng trang lứa, Hùng là một thanh niên tháo vát, năng nổ, có thành tích học tập khá ấn tượng, sau này thi vào một trường nghiệp vụ trong ngành pháp luật. Nhưng rồi Hùng dính vào ma túy, trở thành con nghiện, thỉnh thoảng các trinh sát Biên phòng lại nói với nhau: "Chà, không biết đến bao giờ mới bắt được. Hùng quá cao tay, mọi động thái đều có thể khiến hắn nghi ngờ".

Những chuyên án đan xen

Đoàn 2 quản lý địa bàn rộng, lực lượng trinh sát chia thành nhiều nhánh và tỏa đi các tỉnh, vì vậy không phải chuyên án nào cũng có thể bám theo đối tượng từ A tới Z. Thỉnh thoảng anh em phải cắt ngang lộ trình, "ráp" vào một vụ án, chuyên án khác. Nếu lực lượng Phòng chống ma túy và tội phạm của Bộ đội Biên phòng các tỉnh Gia Lai, Đắk Lắk, Huế, Đà Nẵng, Quảng Trị… đang triển khai đánh án và bước vào giai đoạn then chốt thì đều có sự hỗ trợ của trinh sát Đoàn 2. Có lúc, quân của Đoàn 1 ở Hưng Yên bám theo các đối tượng, khi tới địa bàn thì giao lại cho trinh sát Đoàn 2 tiếp quản.

Một lần, Thiếu tá Sơn đang theo dõi đối tượng từ Tây Nguyên thì nhận được tin "xuống Quy Nhơn đón khách từ Sơn La vào miền Trung". Đối tượng vận chuyển ma túy đang đi trên xe khách Bắc - Nam. Trinh sát nhận định hắn sẽ xuống xe gần Quy Nhơn, trên xe có 2 trinh sát của Đoàn 1 ngồi cách 4 hàng ghế. Đối tượng bất ngờ vì vừa bước xuống xe đã bị Thiếu tá Sơn tước ngay con dao bấm trước khi ma túy trong túi được đổ ra lề đường.

Vừa kết thúc vụ bắt giữ và chuyển giao cho Bộ đội Biên phòng Bình Định, Thiếu tá Sơn lại quay ngay ra Nghệ An, vào Hà Tĩnh, Quảng Trị, Huế. Có lần vừa ra tới Nghệ An thì anh và đồng đội lại lập tức quay vào Quảng Trị để phối hợp phá một chuyên án khác. Tại khu vực Khe Sanh, ba đối tượng đi chiếc ô tô màu trắng lao thẳng vào tổ mai phục rồi quay đầu xe. Nhưng hai ô tô của trinh sát lao tới khóa đuôi. Tiếng súng nổ chát chúa. Thiếu tá Sơn lao tới cùng anh em đập cửa kính, trong xe có 11 kg ma túy tổng hợp.

Vụ việc bắt giữ Hùng "cáo" đã cách đây 4 năm và số tang vật không lớn hơn các chuyên án được phá trong năm 2024. Nhưng Thiếu tá Sơn vẫn kể lại những tình tiết sâu, vì đó là một chuyên án có thời điểm đeo bám đối tượng liên tục hàng chục ngày.

"Hùng cáo mang theo hàng nóng, chắc chắn có súng", Thiếu tá Sơn và đồng đội nói với nhau khi xe đang giữ khoảng cách khoảng 100 mét và bám theo xe Hùng "cáo" tại địa bàn huyện Thanh Chương trong những ngày đó. "Kiên trì và kiên trì", Thiếu tá Sơn tự nhủ. Lần xuất hiện trở lại của Hùng "cáo" được trinh sát phác họa trên tờ giấy giống như một con sâu đo: Đi từ huyện Quế Phong sang huyện Tương Dương, đến huyện Thanh Chương. Trong quá trình lái xe, các bài nghiệp vụ quan sát phía sau, cắt đuôi… liên tục được Hùng "cáo" biểu diễn.

"Chú ý, lần này có thể Hùng "cáo" nhận hàng, tín hiệu bật đèn xi nhan bên trái, người giao hàng tín hiệu bật đèn xi nhan bên phải", cơ sở thông báo cho trinh sát, khiến việc đeo bám Hùng "cáo" được tổ chức quyết liệt. Trinh sát lập các chốt cách nhau 100 km, đổi xe từng chốt, nhờ đó mới thoát khỏi sự nghi ngờ của Hùng "cáo". Tuy nhiên, hắn vẫn linh cảm về nguy cơ nên tự ném hàng. Nhưng do trinh sát kiên trì tới cùng nên cuối cùng Hùng "cáo" bị bắt với 18.000 viên ma túy tổng hợp.

Quý tử giống cha

- Mô? Anh đang bận… chưa biết khi nào mới xong?

Có lần Thiếu tá Sơn trả lời vắn tắt qua điện thoại với vợ sắp cưới là chị Nguyễn Thị Huyền Trang. Nửa đêm, chị từ Thanh Hóa gọi vào. Với chị, công việc của anh rất vất vả, nguy hiểm, nhưng cũng là vinh dự, vì anh đang ở trên trận tuyến góp phần mang lại sự bình yên cho cuộc sống của nhân dân.

Thiếu tá Sơn kết hôn từ năm 2024, nhưng những chuyến công tác liên tục, kéo dài khiến đến đầu năm 2026 anh mới có con đầu lòng. Thỉnh thoảng, giữa lúc cùng đồng đội miệt mài bám theo đối tượng, có khi đang ở sâu trong một cánh rừng già, anh lại nhận được tin nhắn của vợ báo kết quả đi khám thai…

Tháng 3.2026, Thiếu tá Sơn nghỉ phép và có chút thời gian chăm sóc gia đình, lúc này vợ anh vừa sinh con trai. Chị Trang vuốt ve đôi chân bé bỏng của con và nói vui: "Chắc sau này cũng đi nhiều như ba, đi khắp mọi nơi, làm nhiệm vụ vinh quang của người lính Biên phòng, góp phần diệt trừ tội phạm ma túy để giữ bình yên cho xã hội".

Câu chuyện của Thiếu tá Sơn cũng là lát cắt trong công việc thường nhật của các trinh sát Đoàn 2. Họ đi xuyên giữa các tỉnh, không kể ngày đêm để đeo bám đối tượng, rồi thỉnh thoảng lại cắt ngang hành trình, ráp nối với một chuyên án do Đoàn 1 từ miền Bắc theo vào. Có lúc anh em trinh sát gặp tình huống rất nguy hiểm, như trong chuyên án A722 phá bắt tại ga Đông Hà (Quảng Trị), đối tượng Lê Văn Đạt vận chuyển 30 kg ma túy khai nhận, do trinh sát quá nhanh tay nên khẩu K59 với 26 viên đạn chưa kịp động thủ.

Chỉ tính riêng từ năm 2020 đến nay, Đoàn 2 đã chủ trì và phối hợp bắt giữ 1.156,75 kg ma túy các loại. Nếu ngồi với anh em trinh sát sẽ thấy "kênh" thông tin của họ luôn trong trạng thái "đỏ": Hết tin đường dây từ Tam Giác Vàng chuyển hướng vận chuyển, đến tin đối tượng từ Việt Nam sang Lào đã tiếp cận nguồn hàng… ■

TIN THỂ THAO

Tuyển wushu thi đấu nhiều giải quốc tế

Theo lịch thi đấu, đội tuyển wushu Việt Nam sẽ tranh tài tại ASIAD 20 vào tháng 9 tại Nhật Bản. Trước đó, đội dự kiến sẽ tham dự Giải vô địch thái cực quyền thế giới 2026 tại Bulgaria vào cuối tháng 4 và Cup tán thủ thế giới 2026 vào tháng 5 tại Macau (Trung Quốc). Ngoài ra, đội còn dự Cup thế giới 2026 dành cho các nội dung taolu (biểu diễn) sẽ diễn ra trong tháng 7 ở Trung Quốc.

Để chuẩn bị cho các giải đấu trên, đội tuyển wushu Việt Nam cho phép các tuyển thủ quốc gia được tham dự Giải vô địch các CLB toàn quốc diễn ra từ ngày 12 - 17.4 tại Lạng Sơn. Giải thu hút 300 võ sĩ từ 20 đơn vị cả nước tham gia thi đấu các nội dung dành cho taolu và sanda (đối kháng). Một số võ sĩ từng giành huy chương cho wushu Việt Nam tại SEA Games 33 tham dự giải đấu này là Đặng Trần Phương Nhi, Nguyễn Thị Thu Thủy hay Trương Văn Chưởng.

L.H

Giải bắn súng các đội mạnh quốc gia 2026

Diễn ra tại Trung tâm Huấn luyện vận động viên trẻ quốc gia (Đà Nẵng) từ ngày 15 - 24.4, Giải bắn súng vô địch các đội mạnh quốc gia 2026 là dịp để các đơn vị kiểm tra chuyên môn quan trọng trước Đại hội thể thao toàn quốc lần thứ X-2026 vào cuối năm tại TP.HCM.

Giải năm nay có sự góp mặt của 11 đơn vị, trong đó có những xạ thủ mạnh như Phạm Quang Huy, Nguyễn Đình Thành, Lại Công Minh, Hà Minh Thành (nam), Trịnh Thu Vinh, Nguyễn Thùy Trang, Triệu Thị Hoa Hồng, Lê Thị Mộng Tuyền, Phí Thanh Thảo (nữ)… Đáng chú ý, nữ xạ thủ số 1 Việt Nam Trịnh Thu Vinh sẽ tham dự các nội dung 10m súng ngắn hơi nữ, 25m súng ngắn thể thao nữ và 10m súng ngắn hơi hỗn hợp nam nữ.

H.L

Bài toán giữ vững vị trí "đầu tàu" của thể thao Thủ đô

THU SÂM

Giữ vai trò là trung tâm thể thao lớn nhất cả nước, Hà Nội nhiều năm qua luôn là "đầu tàu" của thể thao thành tích cao, đóng góp lực lượng vận động viên chủ lực cho các đội tuyển quốc gia và tạo nên những dấu ấn quan trọng tại các đấu trường khu vực, châu lục. Tuy nhiên, trong bối cảnh thể thao thế giới đang chuyển dịch mạnh mẽ sang mô hình phát triển dựa trên khoa học, dữ liệu và công nghệ, vị thế ấy đang đứng trước những thách thức mới.

Đặc biệt, khi Quốc hội đang xem xét thông qua Luật Thủ đô (sửa đổi) với kỳ vọng mở ra hành lang pháp lý mới cho phát triển văn hóa, thể thao theo hướng chất lượng cao, hiện đại và hội nhập thì câu hỏi đặt ra không chỉ là tận dụng cơ chế ra sao, mà còn là Hà Nội sẽ chuyển mình như thế nào để tiếp tục giữ vai trò dẫn dắt. Trong đó, khoa học công nghệ và chuyển đổi số đang nổi lên như yếu tố mang tính quyết định.

Các VĐV của Hà Nội đã đóng góp nhiều thành tích cho thể thao Việt Nam Ảnh: NGỌC TÚ

Giữ vững vị thế đầu tàu

Trong nhiều năm qua, thể thao Hà Nội luôn khẳng định vai trò nòng cốt trong hệ thống thể thao thành tích cao quốc gia. Với quy mô đào tạo lớn (khoảng 45 môn thể thao, gần 500 huấn luyện viên và hơn 3.000 vận động viên), Thủ đô sở hữu hệ thống đào tạo tương đối hoàn chỉnh từ tuyến năng khiếu, trẻ đến đội tuyển thành phố.

Không chỉ mạnh về lực lượng, Hà Nội còn là địa phương dẫn đầu tại các kỳ Đại hội thể thao toàn quốc, đồng thời đóng góp tỷ lệ lớn vận động viên cho các đội tuyển quốc gia, đặc biệt ở các môn thể thao trọng điểm thuộc hệ thống ASIAD và Olympic. Đây chính là nền tảng quan trọng giúp thể thao Việt Nam duy trì vị thế trong khu vực và từng bước vươn ra châu lục.

Các con số thống kê cho thấy rõ vai trò này. Tại SEA Games 31, vận động viên Hà Nội đóng góp khoảng 1/3 tổng số HCV của đoàn thể thao Việt Nam. Đến SEA Games 32, các vận động viên Thủ đô giành 40 HCV, 27 HCB và 32HCĐ, tương đương khoảng 30% số HCV và gần 28% tổng số huy chương của toàn đoàn.

Ở đấu trường châu lục, tại ASIAD 19 năm 2023, thể thao Hà Nội tiếp tục thể hiện vai trò nổi bật khi đóng góp 2 HCV, 3 HCB và 7 HCĐ, chiếm tới 44% tổng số huy chương của đoàn thể thao Việt Nam. Những con số này không chỉ phản ánh chất lượng đào tạo mà còn cho thấy vai trò không thể thay thế của thể thao Thủ đô trong chiến lược phát triển thể thao quốc gia.

Tuy nhiên, chính những thành tích đó cũng đặt ra một áp lực không nhỏ đó là không thể tiếp tục phát triển theo cách làm cũ. Trong khi các quốc gia đang tăng tốc bằng khoa học dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, công nghệ huấn luyện hiện đại, thì việc phụ thuộc vào kinh nghiệm truyền thống sẽ khiến lợi thế dần bị thu hẹp.

Trong bối cảnh đó, Luật Thủ đô (sửa đổi) khi được thông qua sẽ tạo nền tảng thể chế quan trọng để Hà Nội chủ động hơn trong đầu tư, tổ chức và phát triển thể thao theo hướng hiện đại. Nhưng để biến cơ chế thành động lực thực chất, yêu cầu đặt ra là phải đổi mới tư duy phát triển, lấy khoa học công nghệ làm nền tảng.

Khoa học công nghệ là trục xương sống

Thực tế cho thấy, thể thao Hà Nội đã từng bước ứng dụng khoa học công nghệ trong huấn luyện và quản lý. Một số bộ môn đã triển khai kiểm tra thể lực, đánh giá sinh lý vận động, phân tích kỹ thuật bằng hệ thống ghi hình và phần mềm chuyên dụng. Công tác y học thể thao, dinh dưỡng và phục hồi chức năng cũng được quan tâm hơn, góp phần nâng cao hiệu quả tập luyện và hạn chế chấn thương.

> *"Để tạo bước chuyển mạnh mẽ, thể thao Hà Nội cần triển khai chiến lược dựa trên ba trụ cột về khoa học công nghệ và chuyển đổi số, gắn với 5 yếu tố cốt lõi gồm: Dữ liệu số thể thao; công nghệ huấn luyện - thi đấu; khoa học thể thao và y sinh; chuyển đổi số quản lý và hạ tầng, hệ sinh thái khoa học thể thao."*
>
> **(TS VŨ THÁI HỒNG, Viện trưởng Viện Khoa học Công nghệ Thể thao)**

Bên cạnh đó, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý vận động viên, thống kê thành tích thi đấu đã được triển khai bước đầu, tạo nền tảng cho quá trình chuyển đổi số.

Tuy nhiên, những bước đi này vẫn chưa đủ để tạo ra đột phá. Việc ứng dụng công nghệ còn thiếu đồng bộ giữa các môn; nhiều bộ môn vẫn phụ thuộc vào kinh nghiệm truyền thống. Hệ thống dữ liệu số chưa hoàn chỉnh, thiếu kết nối và chưa được khai thác hiệu quả. Trang thiết bị khoa học còn hạn chế, trong khi nguồn nhân lực chuyên sâu về khoa học thể thao chưa đáp ứng yêu cầu phát triển trong giai đoạn mới.

Phân tích rõ hơn về vấn đề này, TS Vũ Thái Hồng (Viện trưởng Viện Khoa học Công nghệ Thể thao) khẳng định, ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số là xu hướng tất yếu trong phát triển thể thao thành tích cao trên thế giới, đồng thời là con đường để Hà Nội duy trì vị thế dẫn đầu. Theo TS Vũ Thái Hồng, để tạo bước chuyển mạnh mẽ, thể thao Hà Nội cần triển khai chiến lược dựa trên ba trụ cột về khoa học công nghệ và chuyển đổi số, gắn với 5 yếu tố cốt lõi gồm: Dữ liệu số thể thao; công nghệ huấn luyện - thi đấu; khoa học thể thao và y sinh; chuyển đổi số quản lý và hạ tầng, hệ sinh thái khoa học thể thao.

Trên nền tảng đó, 9 nhiệm vụ trọng tâm được xác định, từ ứng dụng khoa học trong tuyển chọn tài năng, nâng cao chất lượng huấn luyện, phát triển y sinh học thể thao, đổi mới phương pháp đào tạo, đến xây dựng cơ sở dữ liệu số và ứng dụng công nghệ trong quản lý, điều hành thể thao thành tích cao. Đặc biệt 5 giải pháp đột phá gồm: Hoàn thiện cơ chế chính sách; tăng cường đầu tư hạ tầng; phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao; đẩy mạnh hợp tác quốc tế và thúc đẩy chuyển đổi số được xem là những điều kiện then chốt để hiện thực hóa chiến lược này.

Có thể thấy, nếu trước đây khoa học công nghệ chỉ đóng vai trò hỗ trợ, thì nay đã trở thành trục xương sống của phát triển thể thao thành tích cao. Đây cũng chính là yếu tố quyết định để Hà Nội không chỉ duy trì vị thế trong nước mà còn nâng cao năng lực cạnh tranh trên đấu trường quốc tế.

Trong chiến lược phát triển thể thao Việt Nam hướng tới các mục tiêu lớn như ASIAD và Olympic, Hà Nội tiếp tục được kỳ vọng là lực lượng nòng cốt, đóng vai trò dẫn dắt. Tuy nhiên, để giữ vững vai trò đầu tàu, không thể chỉ dựa vào truyền thống hay những thành tích đã đạt được.

Sự kết hợp giữa hành lang pháp lý từ Luật Thủ đô (sửa đổi) và đột phá trong ứng dụng khoa học công nghệ, chuyển đổi số sẽ tạo nên "cú hích kép" cho thể thao Thủ đô. Khi khoa học trở thành nền tảng, công nghệ trở thành công cụ và dữ liệu trở thành nguồn lực, Hà Nội mới có thể tạo ra bước chuyển thực chất, đóng góp nhiều hơn cho thể thao quốc gia và từng bước khẳng định vị thế trên bản đồ thể thao khu vực và thế giới. ■

Dấu ấn nội binh

● KHẢI HƯNG

Vòng 18 V.League khép lại với đầy đủ những gam màu đặc trưng của giai đoạn nước rút đó là đội đầu bảng đánh rơi chiến thắng, nhóm bám đuổi được tiếp thêm hy vọng; trong khi ở đáy bảng, từng điểm số trở thành "phao cứu sinh" khiến trật tự có thể đổi chỗ chỉ sau một vòng. Điểm đáng chú ý nữa là sự nổi lên của lớp cầu thủ U23 Việt Nam, những người không còn "học việc" mà đang trực tiếp quyết định điểm số cho CLB.

Đình Bắc và nhiều tuyển thủ U23 Việt Nam ghi dấu ấn

Tâm điểm của vòng đấu nằm ở sân PVF, nơi PVF-CAND cầm hòa Công an Hà Nội (CAHN) với tỉ số 1-1. Kết quả này không làm CAHN mất ngôi đầu, song tạo ra hiệu ứng rõ rệt đó là khoảng cách với đội nhì bảng Thể Công Viettel được ghi nhận thu hẹp xuống 7 điểm, khiến nhịp đua vô địch trở nên căng hơn khi chặng đường về đích vẫn còn đủ dài để xảy ra biến số.

Ở chiều ngược lại, Thể Công Viettel đã làm đúng điều họ cần là giành 3 điểm trước Thanh Hóa. Tuy nhiên, trận đấu này không chỉ được nhắc đến bởi tỷ số. Những phút cuối trở thành tâm điểm vì phản ứng dữ dội của HLV Velizar Popov với trọng tài Nguyễn Viết Duẩn, để rồi nhà cầm quân này nhận thẻ đỏ và bị truất quyền chỉ đạo. Trong bối cảnh cuộc đua vô địch đang bị nén chặt bởi áp lực, các chi tiết như vậy nhắc lại một thực tế ở V.League giai đoạn cuối mùa, bản lĩnh không chỉ nằm ở đôi chân cầu thủ, mà còn ở khả năng kiểm soát cảm xúc của cả khu kỹ thuật.

Nếu nhóm đầu nóng vì một trận hòa và một chiến thắng tối thiểu, thì nhóm bám đuổi phía sau lại sôi động theo cách khác, những chiến thắng "sát nút" nhưng có giá trị đặc biệt. Ninh Bình tiếp tục cho thấy sự lì lợm của một tập thể biết "gặt điểm" đúng lúc, khi thắng Becamex TP.HCM 2-1 trên sân khách. Cùng với Ninh Bình, Hà Nội FC cũng tạo cú hích bằng chiến thắng 3-0 trước Hồng Lĩnh Hà Tĩnh.

Ở nửa trên, Hải Phòng cũng có vòng đấu đáng nhớ khi thắng Công an TP.HCM 3-0 tại Lạch Tray. Nếu nửa trên biến động theo hướng thu hẹp khoảng cách, thì nửa dưới biến động theo cách trực diện hơn khi PVF-CAND thoát đáy, còn SHB Đà Nẵng lún sâu sau thất bại 0-1 trước SLNA. Vòng 18 còn chứng kiến một "cú sốc" đáng kể khác khi HAGL thắng Nam Định 2-1 ngay tại Thiên Trường. Kết quả này có ý nghĩa kép vừa kéo HAGL ra xa hơn khỏi vùng nguy hiểm, vừa nhắc lại tính khó lường của V.League khi "cửa trên" không thể thắng chỉ bằng cách kiểm soát thế trận.

Trong các diễn biến kể trên, một sợi chỉ đỏ nổi bật là vai trò của các cầu thủ U23 Việt Nam. Ở trận PVF-CAND - CAHN, Nguyễn Đình Bắc ghi bàn cho đội đầu bảng, trong khi Xuân Bắc ghi bàn gỡ hòa mang về 1 điểm quý giá cho đội đua trụ hạng. Tại Gò Đậu, Lê Văn Thuận tiếp tục trở thành "quân bài chiến lược" của Ninh Bình khi ghi bàn quyết định ở phút bù giờ, đem về trọn vẹn 3 điểm.

Những khoảnh khắc như vậy cho thấy một thay đổi quan trọng đó là cầu thủ trẻ không còn chỉ xuất hiện để tích lũy kinh nghiệm, mà đang đóng vai trò giải quyết trận đấu - điều trước đây V.League thường trông chờ vào ngoại binh hoặc các cựu binh dày dạn. Ở chiều sâu, điều này cũng làm giàu thêm bản sắc giải đấu khi sự cạnh tranh được tạo ra từ chính nội lực, từ lớp kế cận đang trưởng thành trong áp lực thật.

Song song cuộc đua vô địch, câu chuyện "Vua phá lưới" của cầu thủ nội cũng đáng theo dõi, nhất là khi các sao U23 liên tục ghi dấu ấn. Trên bảng xếp hạng vua phá lưới, danh sách ghi bàn vẫn bị dẫn dắt bởi các ngoại binh; tuy nhiên nhóm cầu thủ nội bắt đầu tạo điểm nhấn, trong đó Nguyễn Hoàng Đức được ghi nhận có 6 bàn, còn Đỗ Hoàng Hên (Hà Nội) cũng có 6 bàn ở thời điểm thống kê. Đây là chi tiết đáng chú ý, bởi Hoàng Đức là một tiền vệ, việc anh ghi bàn đều đặn cho thấy vai trò "hai trong một" vừa tổ chức, vừa kết thúc tình huống, điều hiếm khi duy trì dài hơi ở môi trường V.League nhiều ngoại binh.

Nhóm U23 cũng không đứng ngoài đường đua này. Dữ liệu thống kê cầu thủ cho thấy Nguyễn Thanh Nhàn (PVF-CAND) có 3 bàn tại V.League 2025/26. Còn ở HAGL, Nguyễn Minh Tâm, tiền đạo sinh năm 2005 đã có 3 bàn, trở thành một trong những điểm sáng của hàng công trẻ ở Pleiku. Khi đặt cạnh các khoảnh khắc "gánh điểm" của Đình Bắc và Văn Thuận ở vòng 18, có thể thấy cuộc đua nội đang dần hình thành một trục cạnh tranh mới đó là không phải ai ghi nhiều nhất ngay lập tức, mà là ai ghi đúng lúc, góp trực tiếp vào điểm số - điều thường khiến một mùa giải trở nên đáng nhớ.

Sau vòng 18, V.League cho thấy một trạng thái quen thuộc của giai đoạn quyết định đó là đội đầu bảng không còn "đường thẳng", đội cuối bảng không còn "đường lùi". CAHN vẫn nắm lợi thế nhưng đã phải trả giá cho một cú rơi điểm; Thể Công Viettel còn cơ hội nếu duy trì mạch thắng và ổn định kỷ luật; Ninh Bình và Hà Nội FC giữ nhịp để chờ đối thủ phía trên sảy chân; trong khi đáy bảng biến động từng vòng, nơi chỉ một điểm cũng có thể đổi vị trí.

Giữa bức tranh ấy, điều tích cực nhất có lẽ nằm ở sự trưởng thành của lớp kế cận. Vòng 18 không chỉ là câu chuyện của tỷ số, mà còn là câu chuyện của Đình Bắc, Xuân Bắc, Văn Thuận - những cái tên U23 trực tiếp tạo ra biến động. Và khi cuộc đua "Vua phá lưới nội" bắt đầu được nhìn như một chỉ dấu chuyên môn, đó là lúc V.League cho thấy giá trị lâu dài đó là không chỉ tạo ra nhà vô địch, mà còn góp phần tạo ra những gương mặt đủ sức gánh vác tương lai của bóng đá Việt Nam. ■

Tích lũy để hướng đến mục tiêu lớn

Đội tuyển futsal Việt Nam đã khép lại hành trình tại Giải futsal vô địch Đông Nam Á 2026 với tấm HCĐ sau chiến thắng thuyết phục trước Australia. Dù không thể góp mặt trong trận chung kết như giải đấu năm 2024, nhưng màn trình diễn của thầy trò HLV Diego Giustozzi vẫn mang lại nhiều tín hiệu tích cực, tạo nền tảng vững chắc cho những mục tiêu lớn trong tương lai.

Ở trận tranh hạng ba, đội tuyển Việt Nam đã thể hiện phong độ ấn tượng khi giành chiến thắng đậm 4-0 trước Australia. Đây không chỉ là một kết quả mang ý nghĩa danh dự mà còn khẳng định sự tiến bộ rõ rệt về chuyên môn, chiến thuật và bản lĩnh thi đấu. Lối chơi chủ động, pressing tầm cao cùng khả năng tận dụng cơ hội hiệu quả đã giúp các cầu thủ Việt Nam làm chủ hoàn toàn thế trận, để lại dấu ấn mạnh mẽ tại giải đấu. Trước đó, đội cũng đã gây ấn tượng tại vòng bảng khi thắng đậm Timor-Leste và Myanmar.

Theo HLV Diego Giustozzi, giải đấu tổ chức tại Thái Lan là cơ hội quý báu để các cầu thủ tích lũy kinh nghiệm thi đấu quốc tế. Ông nhấn mạnh rằng việc đối đầu với những đối thủ mạnh sẽ giúp đội hoàn thiện chiến thuật, nâng cao bản lĩnh và hướng tới những mục tiêu lớn hơn. "Đây là bước đệm quan trọng cho sự phát triển của đội tuyển. Chúng tôi đang đi đúng hướng", chiến lược gia người Argentina chia sẻ.

Nhà cầm quân sinh năm 1978 cũng đánh giá cao tiềm năng của lực lượng hiện tại. Theo ông, đội tuyển Việt Nam đang sở hữu nhiều cầu thủ trẻ giàu triển vọng, song vẫn cần thêm thời gian để trưởng thành. "Đội bóng của chúng tôi còn trẻ, cần nhiều trận đấu hơn để tích lũy kinh nghiệm. Tôi hài lòng với sự tiến bộ của các cầu thủ cũng như sự hỗ trợ từ Liên đoàn Bóng đá Việt Nam. Bản thân tôi đang tập trung 100% cho mục tiêu giành suất dự World Cup 2028", HLV Diego Giustozzi khẳng định.

Thành tích giành HCĐ càng trở nên ý nghĩa trong bối cảnh đội tuyển đang bước vào giai đoạn chuyển giao lực lượng. Sự kết hợp giữa những cựu binh dày dạn kinh nghiệm và lớp cầu thủ trẻ năng động đã tạo nên sức sống mới, hứa hẹn tương lai tươi sáng cho futsal Việt Nam.

Đồng hành cùng toàn đội trong suốt giải đấu tại Nonthaburi, Chủ tịch Liên đoàn Bóng đá Việt Nam Trần Quốc Tuấn đã ghi nhận những nỗ lực không ngừng nghỉ của Ban huấn luyện và các cầu thủ, đồng thời khẳng định niềm tin vào định hướng phát triển lâu dài của futsal Việt Nam. Trong bối cảnh chuyển giao lực lượng, lãnh đạo Liên đoàn Bóng đá Việt Nam cũng yêu cầu toàn đội phát huy tinh thần thi đấu kỷ luật, sự tập trung và bản lĩnh trận mạc. Đây được xem là yếu tố then chốt để tạo nền tảng cho những bước tiến vững chắc, hướng tới các sân chơi lớn của châu lục và thế giới. **BẢO ANH**

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Du lịch thác Horizontal Falls ưu tiên trải nghiệm văn hóa

Du lịch tại thác Horizontal Falls (Australia) chuyển hướng từ mạo hiểm sang trải nghiệm văn hóa bản địa. Theo thỏa thuận mới giữa chính quyền Tây Australia, Tập đoàn thổ dân Dambimangari và các doanh nghiệp, các tour thuyền vẫn duy trì đến năm 2028 nhưng sẽ lồng ghép yếu tố văn hóa sâu sắc hơn.

Chính quyền cũng đầu tư 5 triệu USD để hỗ trợ du lịch do người bản địa dẫn dắt. Du khách không chỉ tham quan cảnh quan mà còn được nghe kể chuyện, tìm hiểu truyền thống và giá trị vùng đất từ chính cộng đồng địa phương.

KHẢ HÂN

Dịch sởi bùng phát ở bang South Carolina, Mỹ

Trẻ sơ sinh chưa tiêm vắc xin MMR tại Mỹ đang đối mặt nguy cơ cao khi dịch sởi bùng phát trở lại tại bang South Carolina.

Theo hãng tin AP, số ca mắc gia tăng mạnh, tập trung ở nhóm trẻ chưa đủ tuổi tiêm chủng. Các chuyên gia y tế cho biết dịch sởi có thể gây biến chứng nặng như viêm phổi, viêm não và tử vong ở trẻ nhỏ. Toàn bang đã ghi nhận khoảng 1.000 ca sởi, trong đó nhiều trẻ em dưới 4 tuổi mắc bệnh. Giới chức y tế cảnh báo nếu tỷ lệ tiêm chủng tiếp tục giảm, nguy cơ bùng phát dịch sẽ còn gia tăng.

TRÂM ANH

LỄ HỘI SONGKRAN:

Giữ hồn văn hóa, thúc đẩy du lịch

● **P.MINH**

Lễ hội Songkran là một trong những sự kiện văn hóa lớn nhất trong năm tại Thái Lan, không chỉ mang ý nghĩa truyền thống đặc sắc mà còn tạo nên bức tranh sống động về du lịch, giao thông và nhịp sống xã hội trong những ngày hội rộn ràng.

Hơn 1 triệu lượt hành khách di chuyển trong ngày đầu tiên của kỳ nghỉ

Trong những ngày đầu của kỳ nghỉ lễ năm 2026, không khí lễ hội đã lan tỏa khắp các tỉnh thành, thu hút đông đảo người dân và du khách tham gia. Không chỉ đơn thuần là dịp té nước vui chơi, Songkran còn mang đậm giá trị tâm linh và văn hóa lâu đời. Người dân thường bắt đầu lễ hội bằng các nghi thức truyền thống như tắm tượng Phật, dâng lễ tại chùa và thực hiện nghi thức té nước nhẹ nhàng lên tay người lớn tuổi để cầu chúc may mắn, sức khỏe. Những hoạt động này thể hiện lòng hiếu kính và niềm tin vào sự khởi đầu mới trong năm mới theo lịch Thái.

Ngay trong ngày đầu tiên của kỳ nghỉ, hệ thống giao thông đường sắt đã ghi nhận hàng triệu lượt hành khách di chuyển. Theo Cục Giao thông Đường sắt, tổng cộng có 1.008.625 lượt đi lại, cho thấy nhu cầu di chuyển rất lớn trong dịp này, dù con số này vẫn thấp hơn khoảng 11,42% so với dự báo ban đầu. Phần lớn các chuyến đi nhằm mục đích về quê sum họp gia đình, du lịch hoặc tham gia các hoạt động lễ hội truyền thống.

Hệ thống đường sắt liên tỉnh do Tổng công ty Đường sắt Thái Lan vận hành đã phục vụ hơn 95.000 lượt hành khách, trong khi hệ thống đường sắt đô thị chiếm phần lớn với hơn 913.000 lượt đi. Dù lượng khách đông đúc, các dịch vụ vẫn hoạt động ổn định, không xảy ra gián đoạn lớn. Để đáp ứng nhu cầu tăng cao, ngành đường sắt đã tăng cường thêm các chuyến tàu, đặc biệt trên các tuyến từ Bangkok đến Chiang Mai, Yala và Nakhon Ratchasima.

Tại các nhà ga lớn ở Bangkok và khu vực lân cận, đặc biệt là những nơi gần địa điểm tổ chức sự kiện, lượng hành khách tăng mạnh vào giờ cao điểm. Các biện pháp kiểm soát đám đông đã được triển khai nghiêm ngặt như phân luồng ra vào, tăng cường nhân viên hỗ trợ và cải thiện luồng di chuyển nhằm giảm thiểu ùn tắc và đảm bảo an toàn. Ngoài ra, cơ quan chức năng cũng tăng cường giám sát những khu vực có nguy cơ cao, cảnh báo người dân không thực hiện các hành vi nguy hiểm như cản trở đường ray hay đốt lửa gần khu vực tàu chạy.

Trên khắp cả nước, không khí lễ hội diễn ra vô cùng sôi động với nhiều hình thức đa dạng, từ truyền thống đến hiện đại. Tại Phuket, đặc biệt là khu vực Patong và đường Bangla Road, hàng nghìn du khách đã đổ về tham gia lễ hội té nước trong không khí náo nhiệt. Những khẩu súng nước đầy màu sắc, các sân khấu âm nhạc ngoài trời, DJ và các màn trình diễn đường phố khiến khu vực này trở thành "tâm điểm giải trí" suốt ngày đêm.

Dọc theo bãi biển Patong dài khoảng 3 km, du khách không chỉ tham gia các "trận chiến nước" mà còn hòa mình vào các hoạt động lễ hội như diễu hành, biểu diễn nghệ thuật, tiệc bãi biển và các trò chơi tập thể. Sự kết hợp giữa yếu tố truyền thống và hiện đại đã biến Songkran thành một "lễ hội toàn diện", nơi mọi lứa tuổi đều có thể tìm thấy trải nghiệm phù hợp.

Ở khu vực Đông Bắc, các hoạt động mang đậm bản sắc văn hóa địa phương cũng được tổ chức quy mô lớn. Tại tỉnh Loei, lễ hội Songkran Thái - Lào diễn ra với điểm nhấn là các cuộc diễu hành "cây hoa" được trang trí công phu, kết hợp âm nhạc dân gian và trang phục truyền thống rực rỡ.

Ngoài ra, các nghi lễ như tắm Phật, làm công đức và té nước chúc phúc cho người cao tuổi vẫn được duy trì, tạo nên sự cân bằng giữa vui chơi và chiều sâu văn hóa. Trong khi đó, tại Nakhon Ratchasima, lễ hội được làm mới với nhiều hoạt động sáng tạo như cuộc thi nấu mì xào Korat, thi ăn nhanh và các chương trình biểu diễn hiện đại, thu hút đông đảo giới trẻ tham gia. Đây là minh chứng cho sự thích nghi linh hoạt của Songkran trong bối cảnh du lịch phát triển mạnh mẽ.

Nhìn chung, lễ hội Songkran là dịp để người dân Thái Lan gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, đồng thời là "cú hích" mạnh mẽ cho ngành du lịch và kinh tế. Tuy nhiên, đi kèm với sự sôi động đó là áp lực lớn lên hệ thống giao thông và công tác đảm bảo an toàn. Việc phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng và ý thức người dân đóng vai trò quan trọng trong việc đảm bảo một mùa lễ hội vui tươi, an toàn. ■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Bài toán khó

● **LAM SA**

Việc tỷ lệ nợ trên GDP của Hàn Quốc được dự báo tiến gần 60% vào năm 2030, đang phản ánh rõ những khó khăn và thách thức ngày càng lớn mà nền kinh tế này phải đối mặt. Đây không chỉ là câu chuyện về quy mô nợ gia tăng, mà còn phản ánh các động lực tăng trưởng suy yếu, áp lực chi tiêu công ngày càng lớn.

Theo số liệu chính thức, tỷ lệ nợ trên GDP của Hàn Quốc đã đạt khoảng 49% trong năm gần nhất, tăng 3% so với năm trước đó, mức tăng mạnh nhất trong vòng 5 năm, chỉ sau cú nhảy vọt 5,7% vào năm 2020 khi đại dịch Covid-19 bùng phát. Đáng chú ý, xu hướng này được dự báo sẽ tiếp tục kéo dài, với tỷ lệ nợ tăng lên 51,6% vào năm 2026, 53,8% năm 2027, 56,2% năm 2028, 58% năm 2029 và chạm gần 60% vào năm 2030.

Điểm đáng lo ngại là tốc độ gia tăng nợ đang vượt xa tốc độ tăng trưởng kinh tế. Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) dự báo tăng trưởng của Hàn Quốc chỉ đạt khoảng 1,7% trong năm nay, giảm so với mức 2,1% dự báo trước đó. Khi nền kinh tế tăng trưởng chậm lại, quy mô GDP không đủ lớn để cân đối với phần nợ công, khiến tỷ lệ nợ tăng lên nhanh hơn.

Không chỉ đối mặt với vấn đề nội tại, Hàn Quốc còn chịu tác động mạnh từ bối cảnh bên ngoài. Là một nền kinh tế phụ thuộc lớn vào nhập khẩu năng lượng từ Trung Đông, bất kỳ biến động nào về địa chính trị hay nguồn cung đều có thể ảnh hưởng trực tiếp đến chi phí sản xuất và tăng trưởng. Nếu giá năng lượng tăng cao hoặc chuỗi cung ứng bị gián đoạn, áp lực lạm phát sẽ gia tăng, buộc chính phủ phải chi thêm để hỗ trợ nền kinh tế, qua đó tiếp tục làm nợ công phình to.

Ở trong nước, cách phân bổ chi tiêu cũng đang tạo thêm áp lực đáng kể. Dân số già hóa nhanh khiến chi phí cho y tế, hưu trí và an sinh xã hội tăng mạnh. Đây đều là những khoản chi mang tính dài hạn và khó cắt giảm. Khi nguồn thu ngân sách không tăng tương ứng, việc vay nợ trở thành giải pháp gần như tất yếu, nhưng cũng đồng nghĩa với việc dư địa tài khóa ngày càng bị thu hẹp.

Độ tin cậy của dự báo tài khóa còn hạn chế, ước tính nợ năm 2028 sẽ tăng từ 50,5% lên 56,2% (chênh 5,7%), cho thấy giả định kinh tế có thể quá lạc quan và làm tăng rủi ro cho chính sách dài hạn. Dù nợ gần 60% GDP vẫn thấp hơn nhiều nước phát triển, điều đáng lo là tốc độ tăng nhanh và kéo dài. Nếu không kiểm soát, nợ công sẽ dần làm suy giảm khả năng ứng phó với các cú sốc như suy thoái hay khủng hoảng tài chính.

Kết cục, nợ công của Hàn Quốc phản ánh những thách thức sâu xa. Khi tăng trưởng chậm lại và áp lực chi tiêu tăng, việc vừa thúc đẩy kinh tế vừa kiểm soát nợ sẽ là bài toán khó, ảnh hưởng trực tiếp đến triển vọng phát triển bền vững trong những năm tới. ■